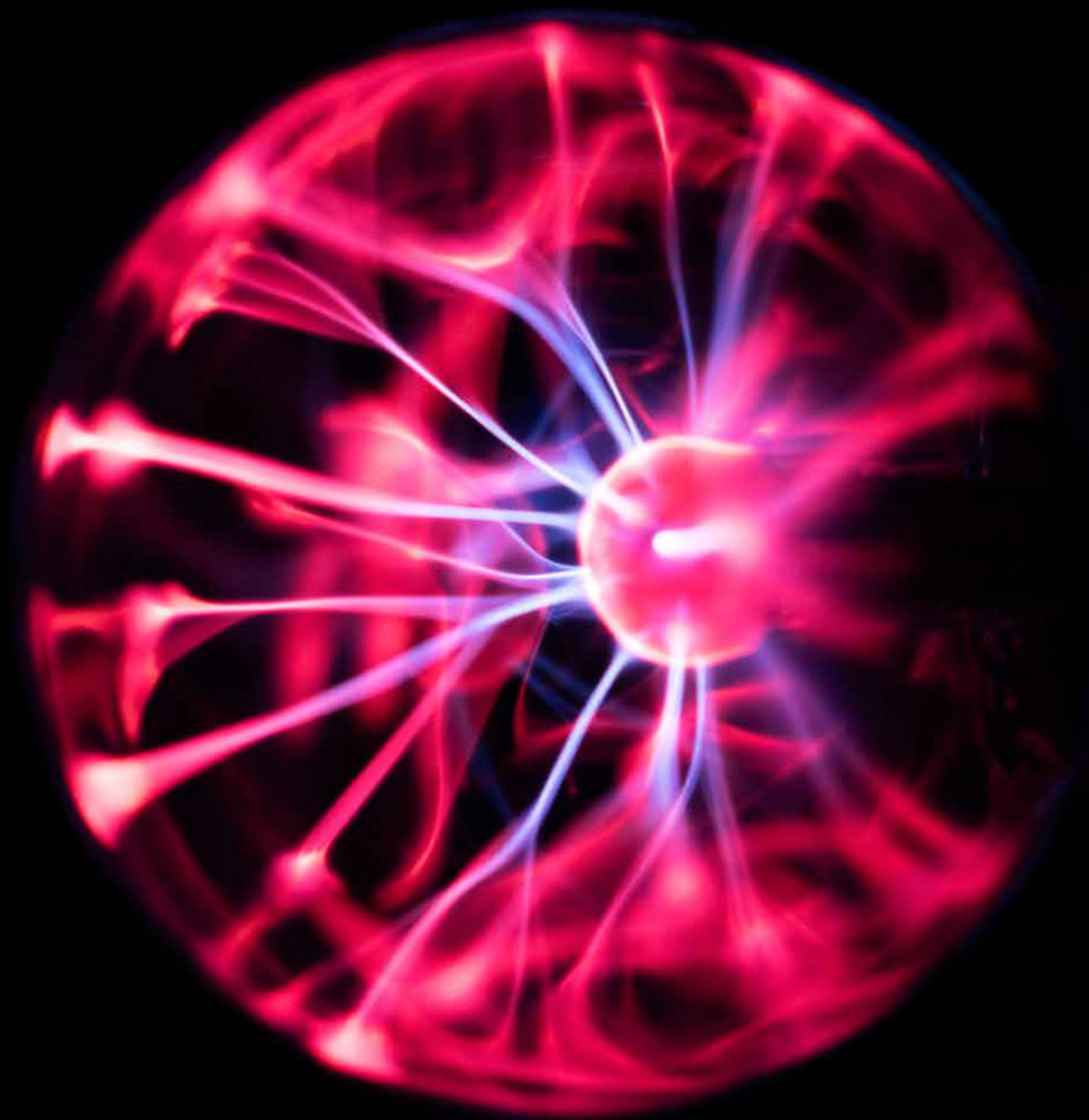

SCENELIV

#01 – 2024

Dansk Skuespillerforbunds medlemsblad

TEMA:
Nyt håb for film og tv-serier

INDHOLD

4

#LABORATORIET

DANS HAR INGEN ALDER

Da Anna Tulestedt tog initiativ til projektet ‘Kvindelige dansere 55+’ fik hun følgeskab af så mange andre, at de nu planlægger en forestilling i sæsonen 2024-25.

6-13

TEMA: NYT HÅB FOR FILM OG TV-SERIER

6

TRE SKUESPILLERE I VENTEPOSITION

Nedgang i det traditionelle arbejde fik tre skuespillere til at tænke utraditionelt under krisen. Nadia Kvist, Pilou Asbæk og Rasmus Botoft fandt på at lave nye netværk, arbejde bag kulisserne og holde skarpheden ved lige med forskellige former for træning.

10

HJULENE ER I GANG IGEN

Både producenter, forfattere og institutioner har kigget i krystalkuglen for 2024 og 2025, og der ser heldigvis ud til at være bedre tider på vej. Både Producentforeningen, Det Danske Filminstitut og Danske Dramatikere vejrer morgenluft, selv om vi næppe kommer op i de omdrejninger, der var, før boblen bristede.

14

MEDLEMSTILBUD PÅ STRIBE

Som medlem af Dansk Skuespillerforbund kan du gøre brug af en stribe gode tilbud. Læs mere på side 14 og 15 og bliv dermed indirekte rigere.

16

KLASSIKEREN

DANSEFOTOS HELE ÅRET

I 2024 vil vi på Scenelivs midterste opslag vise dansen frem i al sin stråleglans, og det foregår med en række stillfoto fra forestillinger, som Dansehallerne har været behjælpelige med at finde frem fra gemmerne. Vi lægger ud med ‘The Big Intensive’.

18

I SKUESPILLETS TJENESTE:

LISBET LUNDQUIST

I år fortsætter vi med at kigge tilbage på forskellige skuespillerliv. Hvordan har det været at bruge hele ens liv på at være skuespiller? Var det anderledes dengang i forhold til i dag, og hvad betyder mest set fra nutiden? Denne gang besøger vi Lisbet Lundquist.

22

NYE LYDFORTÆLLINGER TONER FREM

Vi har været ude og kigge på de mange forskellige initiativer, der blomstrer, når det gælder lydfortællinger. AKT 1, Møllen og Audiorama er blot tre steder, hvor græsrodderne inden for lyden gror.

28

DSF STUDIO

I de kommende måneder er der mulighed for at booke sig ind på kurser med en bred vifte af inspirerende lærere. Blandt andre Mads Hjulmand, Søren Ruby, Astrid Faarup, Seamus McNally, Lee Proud, Ole Boisen og Karin Jagd.

34

APPLAUS

HENRIK NOÉL OLESEN (1968-2023)

I en alder af 55 år stoppede Henrik Noël Olesens liv brat. Han var kendt for at være en god kollega – men også for at være en krævende kunstner.

Vores facebookgruppe ‘Medlem af Dansk Skuespillerforbund’. Gruppen er kun for medlemmer

Vores facebookside ‘Dansk Skuespillerforbund’

Vores instagramprofil ‘Dansk Skuespillerforbund’

Vores hjemmeside:
www.skuespillerforbundet.dk

Vores hjemmeside til efteruddannelse og netværk: www.dsfstudio.dk

FØDSELSDAGE

→

Elsebeth Dreisig 5. marts

60 år

→

Asger Gomez Frøkov 6. marts

70 år

→

Lars Wrist Knudsen 6. marts

60 år

→

Ulla Schytte 9. marts

75 år

→

Peter Cambell Bensted 10. marts

70 år

→

Ann Thayer Crosset 16. marts

70 år

→

Sven Ole Schmidt 17. marts

70 år

→

Mille Dinesen 17. marts

50 år

→

Lotte Olsen 19. marts

85 år

→

René Benjamin Hansen 22. marts

50 år

→

Karsten Jansfort 23. marts

60 år

→

Morten Hovman 25. marts

75 år

→

Jytte Abildstrøm 25. marts

90 år

→

John Lambreth 27. marts

75 år

→

Pernille Schrøder 3. april

60 år

→

Lisbeth Sonne Andersen 3. april

50 år

→

Peter Møller Hansen 4. april

50 år

→

Elisabeth Thaulow 8. april

80 år

→

Joen Bille 11. april

80 år

→

Mette Lund Franck 13. april

60 år

→

Bo Skødebjerg 15. april

60 år

→

Søren Vejby 16. april

50 år

→

Kurt Dreyer 22. april

80 år

→

Lone Hertz 23. april

85 år

→

Vibeke Illum Juul 23. april

75 år

→

Lisbeth Gajhede 23. april

70 år

→

Pia Rosenbaum 24. april

70 år

→

Max Hansen 25. april

70 år

→

Anne Oppenhagen Pagh 25. april

50 år

→

Renate Angelika Jüdes 26. april

70 år

→

Susan Annabella Olsen 27. april

60 år

→

Søren Hellerup 28. april

70 år

SCENELIV #1 – 2024		
SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 6 gange årligt.		
Oplag: 2.900 eks. – Abonnement: 425 kr. årligt		
Dansk Skuespillerforbund Tagensvej 85, 3. sal 2200 København N Telefon: 33 24 22 00 Mandag-fredag 9-12 og 13-15 dsf@skuespillerforbundet.dk www.skuespillerforbundet.dk		
Artikler, læserbreve og lign. sendes til: jwj@skuespillerforbundet.dk		
Redaktion: Jacob Wendt Jensen (redaktør) Benjamin Boe Rasmussen (ansvarshavende)		
Annoncer sendes til: Kristine Høeg, krh@skuespillerforbundet.dk		
Forsidefoto: Lærke Posselt		
Grafisk design: Spine Studio Tryk: KLS PurePrint		
Debatindlæg og mindeord må maks. fylde 2800 anslag inkl. mellemrum		
ANNONCEPRISER OG FORMATER (b × h) Helside (215 × 280 + beskæring) 10.000 kr. Bagsiden (215 × 220 + beskæring) 10.000 kr. 1/2 side (196 × 124) 5.500 kr. 1/3 side – horisontal (62 × 254) 4.000 kr. 1/3 side – vertikal (196 × 81) 3.000 kr. Visitkort (95,5 × 60) 700 kr. Små medlemsannoncer (95,5 × 60 mm – 400 anslag inkl. mellemrum): 350 kr.		
Annoncemateriale skal afleveres i pdf-format. Alle priser tillægges moms.		
Særlige annonceønsker: Kontakt Kristine Høeg, krh@skuespillerforbundet.dk		
<i>Næste nr. af Sceneliv udkommer 25. april 2024</i>		
  		

LEDER	
2024: LYSERE TIDER, LONDEBAT OG AI	
	
<i>Af Benjamin Boe Rasmussen</i>	
Velkommen til 2024. Gad vide, hvordan året kommer til at se ud for film- og seriebranchen? Det er et stort spørgsmål – for vi har netop været igenem en stor krise, og selv om den endnu ikke er afblæst, betyder medieforliget med både kulturbidrag og en saltvandsindsprøjtning til dansk film, at jeg ser lysere på fremtiden, end jeg har gjort længe. På forbundet mærker vi, at der så småt bliver rullet produktioner i gang. Det kommer vores medlemmer dog først til at mærke senere på året eller i 2025. At det ikke kun er mig, der er optimistisk, kan du læse i temaet på side 6, hvor flere brancheaktører giver deres bud på, hvordan branchens 2024 kommer til at forme sig – og der er faktisk bred enighed om, at det går den rigtige vej. Det betyder ikke, at alt er ved det gamle eller godt endnu – men branchen har sammen med de ansvarlige politikere banet vejen for en bedre fremtid. Det er jeg stolt over, og jeg håber, at vores medlemmer snart mærker det. Når vi nu forsøger at forudse fremtiden, er der flere ting, jeg vil dele med jer.	
Ulige løn- og arbejdsvilkår Vi gik ud af 2023 med det ærgerlige bevis på, at der stadig er et stort løngab på tværs af køn, og samtidig fik medierne øjnene op for det, vi har vidst længe: At kvindelige skuespillere over 50 år falder ud af arbejdsmarkedet, fordi rollerne forsvinder. Stærke verdensklaseskuespillere som Malene Schwartz, Ghita Nørby og Sonja Oppenhagen har fortalt om deres oplevelser med karrieremodvind uden anden forklaring end årstallet på dåbsattesten. Helt ærligt	
– det er pinligt, at vi – et på papiret demokratisk og ligeværdigt land, der bruger så mange skattepenge på at understøtte kulturen – behandler halvdelen af befolkningen så ulige og udemokratisk. Det kommer vi til at råbe højt om i år! Vi kommer til at skruer op for debatten om, hvordan vi støtter kunsten, og hvilke vilkår vi giver dem, der leverer indholdet. Når vi bryster os af kvaliteten i dansk kunst, er vi også nødt til at se på kvaliteten af kunstnernes arbejdsvilkår. Men tallene viser, at vores medlemmer generelt tjener mindre end gennemsnittet af de danske lønmodtagere, og at det for skuespillere på de fleste danske teatre generelt er umuligt at leve af lønnen alene. Det kan simpelthen ikke passe, at vi accepterer, at en gruppe lønmodtagere er tvunget ud i amerikanske tilstande, hvor man må have flere job, for at kunne betale regningerne. Og det er mig en gåde, at vi ikke har moderne barselsregler for fædre og regnbueforældre eller i det mindste bare barnets første sygedag i vores teateroverenskomster. Det er vel ikke for meget forlangt, at de, der leverer kultur for offentlige midler, har samme vilkår som andre danske lønmodtagere?	
Kan vi bruge AI til vores fordel? Krystalkuglen viser også, at AI fortsætter sit indtog. Udviklingen går stærkt, og vi er naturligvis bekymrede for vores branche – især dubberne og indlæserne er under pres. Sammen med RettighedsAlliancen og øvrige brancheaktører forsøger vi at indhegne vores rettigheder, så vores arbejde ikke bliver brugt til at gøre os arbejdsløse. Samtidig skal vi finde ud af, hvordan vi bruger AI til vores fordel. En klog politiker sagde til mig ‘man mister ikke sit arbejde til kunstig intelligens, man mister det til den, der er bedst til at bruge den’. Måske kan vi finde måder at publicere alle de fede ting, som I medlemmer laver, og måske vil kombinationen af streaming og AI betyde en demokratisering, der gør, at I medlemmer nemmere kan nå de store tjenester uden fordyrende mellemlid? Jo, det er noget, jeg drømmer – men hvis vi skal se AI som noget, vi kan bruge til vores fordel, er vi nødt til at tage chancen. Det skal vi prioritere i 2024 – og heldigvis er det jo jeres spidskompetence. ●	

“VI VIL ALTID VÆRE DANSERE – UANSET ALDEREN”

Dans er et af de scenekunsthøg, hvor pensionsalderen er lavest. Kroppen bliver slidt, og med årene bliver det sværere – eller umuligt – at lave de allermest akrobatiske bevægelser. Men derfor kan man stadig have noget at byde ind med som kunstner. Det ved skuespiller, instruktør og danser **Anna Tulestedt**, og derfor har hun etableret projektet ‘Kvindelige dansere 55+’.

Af Louise Kidde Sauntved

Ovelokalet Kulissen hos Dansk Skuespillerforbund summer af god energi. Her er syv kvinder nemlig i fuld gang med at varme op til dagens danseundervisning – forestået af en ekstern koreograf. Håret er flere steder gråt, og smilene er brede. For danseglæde har ingen alder, selv om danserne måske skal passe lidt mere på kroppen, fordi den har båret dem i mere end et halvt århundrede. De syv kvinder er alle del af projektet ‘Kvindelige dansere 55+’, som Anna Tulestedt har sat gang i.

Som 56-årig opdagede hun i sommeren 2023, at hun manglede et forum, hvor det stadig er muligt at udforske dansen og det kunstneriske udtryk sammen med kvinder på sin egen alder. Hun rakte derfor ud og spurgte, om der var andre, der havde det ligesom hende – og spurgte om de ville være med til at skabe et dansekompani for ældre scenekunstnere. Og det var der!

Kunstnerisk laboratorie – med forestilling

Faktisk væltede det ind med henvendelser. Nok til både at etablere en dansegruppe og til at kickstarte en række givende samtaler om identitet som ældre scenekunstner.

Indtil videre mødes dansegruppen en gang om ugen for at træne, lege med dansen og udforske, hvad der tænder deres ild. Holdet har forskellige koreografer, der puffer dem i forskellige retninger. I ugeotte bliver der skruet op for intensiteten

med den første af en række fordybende kunstneriske laboratorier, som holdet desuden slutter med visning af et mindre værk. Målet er at lave en egentlig forestilling i sæson 2024-25 – som bliver rørende, sanselig, givende og slagkraftig kunst. Og ikke et ord om at blive ældre, selv om temaet naturligvis bliver ‘filtreret’ gennem dansernes modne kroppe og sind.

“Gennem allerede levede oplevelser og alt det, som mennesket faktisk vinder ved at aldres,” som Anna Tulestedt beskriver det.

Sammen og hver for sig

Forhåbentlig bliver det mere end en enkelt forestilling, for drømmen er at skabe en egentlig platform – måske ligefrem i internationalt regi – for ældre scenekunstnere. Til gavn for både dem selv og yngre kolleger, der vil kunne se, at det kunstneriske liv og lysten til at udtrykke sig ikke har nogen alder. Anna Tulestedt håber også, at samfundet som helhed kigger med, fordi der her er brug for at kunne spejle sig i kunst med plads til rynker og erfaring – med respekt for livserfaring og forståelse for at ældre mennesker også gerne vil udfordres og ud af deres komfortzone. Det er nemlig i mødet med det nye, at vi mennesker holder os selv og kunsten levende, forklarer hun.

Tilbage på dansegulvet i Kulissen er opvarmningen forbi, og danserne er blevet bedt om at finde sammen to og to. Den

ene er piloten der sætter retningen, mens den anden følger efter. Bevægelserne behøver ikke være identiske, men de skal passe sammen, og de skal nå til samme afslutning.

Therese Glahn danner par med Susanne Bonde. De bevæger sig hen over gulvet, hele tiden i fysisk kontakt. Hånd. Skulder. Ned mod gulvet og op igen, indtil de i fællesskab når det sorte klæde på endevæggen, som Susanne lægger en hånd på som afslutning.

“Nu kommer der en information til piloterne,” lyder det fra koreografen.

“Nu er ankomststedet ikke længere et fysisk sted, men kan være et sted i rummet. Men tænk på, at sætte punktummet. Vi kører.”

Therese og Susanne glider ud på gulvet igen, nu ikke længere fysisk forbundne, men stadig med fuld koncentration på hinandens bevægelser. Indimellem mødes de med en hånd på en skulder eller underarm eller i en fælles bevægelse mod gulvet, inden de igen danser fra hinanden med individuelle men afstemte bevægelser. Rundt om dem finder de andre par på samme måde deres egen rytme og energi. Sammen og hver for sig.

Erfaringer skal bruges

Efter prøverne fortæller Therese Glahn, at hun blev fyr og flamme, da hun så Anna Tulestedts opslag.

“Både fordi jeg automatisk bliver tændt, så snart det er noget med dans, og fordi det er et virkelig kærkoment initiativ at ville samle kvinder, der har rundet en vis alder, til simpelthen at danse. For der er jo ikke rigtigt noget lignende derude.”

Selv er Therese Glahn i allerhøjeste grad stadig aktiv som både danser og skuespiller. I efteråret turnerede hun med forestillingen ‘Fool’s Paradise’, hvor hun fik lov at spille på alle tangenter. Men selv om hun er en af dem, der kan leve af sin kunst, oplever hun også, at der bliver længere og længere mellem tilbuddene til kvinder – uanset om det er dansere eller skuespillere – når de når en vis alder. Og den udvikling vil hun gerne være med til at vende.

“I mange år var det skuespillet, der fyldte mest i mit arbejdsliv, men jeg er og vil altid være danser, uanset alder. Selvfølgelig er der ting, jeg ikke kan på samme måde, som jeg kunne for 20 eller bare 15 år siden, men der er i den grad også ting, jeg stadig kan. Der er noget, der bliver noget andet, men også meget, der føles som det samme. For man bliver jo ikke et andet menneske, bare fordi man bliver ældre. Man er den, man er. Det er erfaringen, der gør forskellen. På godt og ondt.”

En erfaring, vi ikke skal pakke væk, men som vi skal bruge:

Vi er nødt til at få ideerne

“Jeg synes jo selv, det er mest interessant, når der er både yngre og ældre dansere med i samme forestilling, for det er jo sådan, livet er. Vi er blandet. Det kunne være interessant at nå derhen, hvor det blev almindeligt. Derfor er jeg også glad for at være med i det her projekt. For hvis der er noget, der er indskrænket eller knap så rummeligt, er man jo nødt til at forsøge at ændre på det selv. Der er ikke nogen teatre der står og siger ‘ej, det kunne være fedt at lave noget med nogle kvindelige dansere over 50. Hver er der derude?’ Der er nødt til at være nogen, der får ideerne rundt omkring.” ●

Kunne du tænke dig at være med i danseprojektet – eller vil du bare gerne høre lidt mere om det, kan du skrive til Anna Tulestedt på kvindeligedansere55@gmail.com.

Lyseret tider på vej efter krisen

Af Andreas Ebbesen Jensen

Aflyste projekter, skrinlagte tv-serier og en usikkerhed om, hvad morgendagen bringer. Det har været virkeligheden for mange danske skuespillere under den krise, der har plaget den danske film- og tv-branche siden 2022. Sceneliv har talt med skuespillerne **Nadia Kvist**, **Pilou Asbæk** og **Rasmus Botoft** om, hvordan de har oplevet krisen, hvordan de ser på fremtiden – og hvorfor det er vigtigt at holde kreativiteten ved lige, når telefonen ikke ringer så ofte, som den plejer.

Som et såret dyr, der stadig slikker sine sår. Sådan beskriver skuespiller Rasmus Botoft den danske film- og tv-branche anno 2024.

“Jeg er af natur et meget optimistisk menneske, men jeg synes, det ser pænt sort ud for tv- og filmbranchen. Der er stadig ikke særlig mange produktioner i gang, og blandt de produktionsfolk, jeg kender i film- og tv-miljøet, ser man også ret sort på 2024,” forklarer Rasmus Botoft.

Den nuværende krise i den danske film- og tv-branche er en af de værste i årtier. Nogle skuespillere har gjort indhug i opsparringen det seneste halvandet år, mens andre har kastet sig over andre typer af job.

Det sidste gælder også Rasmus Botoft, der ved siden af sin karriere som skuespiller arbejder som moderator, konferencier og entertainer:

“Jeg er en meget entreprenant type, som altid sætter noget i gang, hvis jeg ikke har noget konkret arbejde. Og da jobbene på film og teater blev færre, skruede jeg op for den anden del af min forretning. Så jeg har faktisk haft rigtig meget at lave i 2023,” fortæller han og kommer med en opfordring til sine kriseramte kolleger:

“Jeg tror, det er vigtigt, at man som skuespiller sørger for at holde sin kreativitet ved live i perioder, hvor jobbene

mangler. Det kan være at lave keramik, begynde at tegne, oprette læseklubber eller tage et aftenskolekursus i filosofi eller breakdance. Det holder én i gang at lære nyt og skaber nye forbindelser til andre kreative mennesker, der kan udmønte sig i helt nye jobmuligheder.”

Krisetider kalder på kreativitet og netværk

Skuespiller Nadia Kvist har også mærket krisen kradse de seneste par år – både foran og bagved kameraet. Udover at spille med i film og tv-serier som ‘Hvidstengruppen II – De efterladte’ (2022) og tv-serien ‘Sunday’ (2019-23) arbejder hun også som produktionskoordinator og produktionsleder.

“Krisen har ramt hele branchen, og der har været en presset stemning meget længe. Jeg synes, man begynder at kunne mærke, at det bløder lidt op, men det er jo nogle meget store tandhjul, der skal i omdrejninger igen. Derfor kigger jeg også på fremtiden med en langsigtet optimisme,” fortæller hun.

Ligesom Rasmus Botoft mener Nadia Kvist, at det er vigtigt, at man holder sig i gang, når telefonen stopper med at ringe:

“Jeg har taget nogle kurser hos DSF for at holde mit instrument og håndværk

Rasmus Botoft.
Foto: Anja Ekstrand

ved lige og opdateret min showreel og min hjemmeside. Derudover har jeg lavet forskelligt indhold til Instagram og startet en netværksgruppe med andre kvindelige skuespillere, så jeg holder min kreativitet ved lige og ikke bare sander til.”

Nadia Kvist oplever, at det i branchen, og som skuespiller, kan være tabubelagt at snakke om, at man står uden job og derfor i perioder bliver nødt til at lave noget andet. Men sådan bør det ikke være, mener hun:

“Man skal turde udvikle nye sider af sig selv og ikke sætte resten af sit liv på pause, fordi der er krise. Alt det, man laver imellem sine skuespillerjob, er jo med til at udvikle én, både som skuespiller og som menneske.”

I den netværksgruppe, som Nadia Kvist har lavet sammen med andre kvindelige skuespillere, bliver der talt højt om krise og karrieremuligheder og samtidig skabt et rum for kreative udfoldelser af alle mulige slags.

“Netværksgruppen har været en stor hjælp til at tackle krisen. Når man er sammen med andre, der er i samme båd som én selv, får man et stærkt fællesskab, der kan hjælpe med at bevare optimismen og komme videre,” fortæller hun.

“Jeg tror, det er vigtigt, at man som skuespiller sørger for at holde sin kreativitet ved live i perioder, hvor jobbene mangler.”

Viaplays kollaps kostede skuespillere dyrt

Optimisme var der ikke meget af, da den nordiske mediekoncern Viaplay i sommeren 2023 fremlagde deres regnskab for første halvdel af året. Med et nettoudfald på ca. fire milliarder kroner stod Viaplay på kanten af konkurs, og som konsekvens af de blodrøde tal blev en lang række film- og serieproduktioner parkeret på ubestemt tid.

Et af disse projekter er serien ‘Den gode stemning’, der har Rasmus Botoft i en af de bærende roller. Serien er færdig, men har ikke noget hjem, og derfor skal ny distributør opkøbe og sende den. Det er ikke sket endnu, og seriens fremtid er derfor stadig usikker.

“Det er ganske rædselsfuldt, for jeg føler, at vi har lavet en virkelig god serie, så det er dybt nervepirrende ikke at vide, hvor den kommer til at blive vist. Personligt for mig er det også enormt ærgerligt, fordi jeg spiller en alvorlig rolle i den serie. Og den vej vil jeg meget gerne gå med mit arbejde,” fortæller Rasmus Botoft.

Skuespiller Pilou Asbæk er også at finde i den hjemløse Viaplay-serie, og han deler Rasmus Botofts frustration:

“Lige nu forsøger Viaplay at sælge serien til den højstbydende. Og der er man

Nadia Kvist.
Foto: Anne Marie Jo

jo prisgivet som skuespiller, da man ikke aner, hvad der kommer til at ske med serien. Hvordan og hvorledes den bliver distribueret – og om det overhovedet kommer til at ske. Det er dybt frustrerende at lave en tv-serie, som bliver lagt ned,” forklarer Pilou Asbæk.

Hollywoodstrejke ramte Pilou Asbæk

Pilou Asbæk har ikke været så berørt af krisen i Danmark, da han de seneste år primært har stablet en succesfuld karriere på benene i udlandet. Men da manuskriptforfatterne og skuespillerne i fællesskab begyndte den langvarige strejke i Hollywood i sommeren 2023, blev stikket trukket på en stor amerikansk serie, som Pilou Asbæk arbejdede på for det amerikanske produktionsselskab AMC:

“Jeg synes, man begynder at kunne mærke, at det bløder lidt op, men det er jo nogle meget store tandhjul, der skal i omdrejninger igen. Derfor kigger jeg også på fremtiden med en langsigtet optimisme.”

“AMC fik en ny CEO, der skulle spare 400 millioner dollar, og han valgte at lukke ned for de seneste seks tv-serieproduktioner, der havde fået grønt lys. En af disse var ‘Bonfire’, som jeg spiller med i. Og det er ulyksaligt, når sådan noget sker.”

“Jeg fik min løn, bevares, men lønnen er jo en bonus af at få lov til at arbejde med dygtige mennesker og få lov til at se frugten af sit arbejde. Man lægger så meget energi og hjerteblod – og sig selv – i de projekter, og når de så ikke bliver forløst, føles det ekstremt uforløst inde i én selv. Men en ting er en selv. Jeg tør slet ikke tænke på, hvordan resten af holdet er blevet berørt af krisen,” siger Pilou Asbæk.

Krisen har sat fut under kreativiteten

Når Pilou Asbæk kigger ind i krystal-kuglen, er han dog forholdsvis fortrøstningsfuld. Han håber at produktionen på den skrinlagte amerikanske produktion genoptages i 2024, og at Viaplayserien også finder et nyt hjem.

“Jeg har en kolossal glæde ved at få lov til at veksle mellem store produktioner i udlandet og smallere kunst herhjemme. Og det håber jeg, at jeg kan gøre så mange år som overhovedet muligt, indtil nogen

Pilou Asbæk.
Foto: Christian Stæhr

regner ud, at jeg er en usædvanlig dårlig skuespiller,” siger han og griner.

Ligesom Rasmus Botoft har krisen fået Pilou Asbæk til at prøve kræfter med andet end skuespillet.

Da tiderne var trange under strejken i USA, brugte han tiden på at udvikle ideer og koncepter bag kameraet. Lige nu arbejder han blandt andet på et projekt med Studio Canal, ligesom han også knokler for at få realiseret en historie om Tvindimperiets grundlægger, Mogens Amdi Pedersen.

Samtidig arbejder han på at få flere internationale kræfter til Danmark og omvendt få flere danske kræfter ud internationalt.

“Hvis jeg ikke kan lave skuespil, så vil jeg udvikle historier og få det bedste talent frem på de bedste poster i film og

“Hvis jeg ikke kan lave skuespil, så vil jeg udvikle historier og få det bedste talent frem på de bedste poster i film og tv. Jeg elsker skuespil, men om det er det, jeg skal lave hele mit liv, det ved jeg ikke.”

tv. Jeg elsker skuespil, men om det er det, jeg skal lave hele mit liv, det ved jeg ikke,” forklarer Pilou Asbæk.

For Rasmus Botoft er arbejdskalenderen for 2024 allerede fyldt godt ud.

Til marts tager skuespilleren på turné i hele Danmark med genopsætningen af forestillingen ‘Ikke noget pis’. Og så er han også aktuel i Amazon Prime-serien ‘LOL – den der ler sidst’.

Med indgåelsen af en ny rettighedsaftale med flere af streamingtjenesterne samt en økonomisk saltvandsindsprøjtning til det danske filmmiljø i form af en ny fireårig filmaftale, håber og tror han, at de sorte skyer vil lette de kommende år: “2024 bliver et hårdt år for branchen, men jeg prøver at tænke positivt og håber, at dansk film og tv med de nye aftaler i bagagen langsomt er ved at krabbe sig ud af krisen.” ●

Forsigtig optimisme i film og tv-branchen

Efter en langvarig krise i den danske film- og tv-branchen tegner der sig en lysere fremtid ude i horisonten. Sådan lyder den forsigtige vurdering fra flere branchefolk, som Sceneliv har talt med. Men skal hjulene for alvor i omdrejninger igen, må branchen vægte kvalitet over kvantitet og stå bedre sammen.

Af Andreas Ebbesen Jensen

Den danske film- og tv-branchen havde en fest i 2021. Flere udenlandske tjenester bød sig til, og der var nærmest ingen grænser for, hvad der kunne produceres af fiktionsindhold i Danmark.

Klip til 2022. Krigen i Ukraine, stigende inflation, fallende annonceindtægter og en forhandlingskrise mellem Create Denmark og Producentforeningen på den ene side og streamingtjenesterne på den anden sætter en brat stopper for festlighederne.

Og da Viaplay kollapsede i sommeren 2023 satte tømmermændene for alvor ind i den danske film- og tv-branchen, der i knap to år har oplevet produktionsstop, massefyringer og konkurser på stribe.

Spørgsmålet er, om den økonomiske hovedpine langsomt er ved at lette efter indgåelsen af en ny rettighedsaftale med blandt andet Netflix og TV2 samt vedtagelsen af en ny fire-årig filmaftale?

Kulturbidrag skal løfte dansk film

Spørger man Claus Ladegaard, der er direktør ved Det Danske Filminstitut, går den danske filmbranche i første ombæring et hårdt år i møde, men han fornemmer også bedre tider:

“Dansk film vil stadig være underfinansieret i 2024, og vi har ikke økonomien til at støtte det antal film, vi gerne vil. Men fra 2025 begynder det hele at se mere positivt ud.”

Optimismen skyldes særligt det kulturbidrag, som er en hjørnesten i den nye filmaftale, der løber fra 2024 til 2027. Kulturbidraget betyder, at alle streamingtjenester i Danmark skal betale et fast bidrag på to procent af deres danske omsætning til public

service-puljen og til produktion af danske film. Man forventer, at ordningen kommer til at indbringe 98 millioner kroner om året, hvoraf de 78 millioner er øremærket til produktionen af dansk film.

“De rammer, som filmaftalen og kulturbidraget giver dansk film, er vide nok til, at der er grund til optimisme. Og de ekstra penge skal jo så udnyttes bedst muligt. Vi skal lave de bedste film, og vi skal være skarpere på, hvilke film, folk gerne vil se i biografen. Dansk film skal have samme tiltrækning for forbrugere, som en koncert eller en superligakamp har det,” mener Claus Ladegaard.

Viaplay har skabt et gigantisk hul i markedet

Jørgen Ramskov, der er formand for Producentforeningen, er enig i, at dansk film står godt rustet til de kommende år med den nye filmaftale i bagagen. For serieproduktionen ser det dog stadig mere dystert ud, vurderer han:

“Den nye filmaftale betyder, at spillefilm får den mest stabile økonomi de kommende år. Det store spørgsmål for 2025 og 2026 er, om det også lykkes at få sat gang i produktionen af fiktionsserier. Skal det ske, kræver det, at andre aktører fylder hullet ud efter Viaplays kollaps.”

I 2023 meldte den nordiske mediekoncern Viaplay ud, at de havde et nettounderskud på 6,2 milliarder svenske kroner. Som følge af den økonomiske krise i koncernen blev direktøren fyret sammen med 30 procent af de ansatte.

Fra at have produceret 40-60 tv-serier og 24 spillefilm om året, vil Viaplay fremover kun producere ‘op til’ ti originale dramaproduktioner om året på tværs af Danmark, Norge, Sverige og Finland.

Nye rettighedsaftaler bliver afgørende

Ifølge en undersøgelse fra Producentforeningen er Viaplays nedtur en af de væsentligste grunde til, at der bliver investeret halvt så meget i dansk fiktion til streaming i 2024 sammenlignet med 2022.

“Lige nu er det ikke interessant eller bæredygtigt økonomisk at producere fiktionsindhold i Danmark for de internationale streamingtjenester. Der er indgået rettighedsaftaler med TV2 og Netflix, og de er begge så småt i gang med at producere nyt fiktionsindhold i Danmark, hvilket selvfølgelig er positivt,” forklarer Jørgen Ramskov og fortsætter:

“Amazon Prime har for nyligt meldt ud, at deres strategi fremover er ‘local, not global’, og betyder forhåbentligt, at de vil producere mere indhold i Danmark. Disney og HBO befinder sig stadig i en skjult venteposition.”

Rettighedskonflikten har gjort det klart, at de internationale streamingtjenester vender Danmark ryggen, hvis de finder det for dyrt at producere her.

“Så rigtig meget afhænger af, at vi får landet nogle fornuftige rettighedsaftaler med dem – og det håber og tror jeg også kan lade sig gøre,” mener Jørgen Ramskov.

Hjemløse Viaplay-produkter agerede stopklods

Det håb deler Meta Louise Foldager. Hun er producer og direktør i SAM Productions, der blandt andet står bag serier som ‘Kastanjemanden’, ‘Sygeplejersken’ og ‘Orkestret’.

Da streamingtjenesterne trak stikket på investeringer i film- og serieproduktioner, gik det hårdt ud over hendes produktionsselskab.

“Inden rettighedskrisen havde jeg samtaler kørende med Apple, Sky Showtime, HBO, Netflix og Amazon. De forstummede fuldstændig under krisen,” fortæller hun.

Jørgen Ramskov.
Foto: Privat

Tilmed kollapsede Viaplays økonomi i 2023.

Det betød, at de streamingtjenester, som Sam Productions indgik aftaler med, først prioriterede at tage stilling til, om de ville indkøbe de færdigudviklede projekter fra Viaplay, inden de kastede sig over andet indhold.

“Så Viaplays ‘hjemløse’ projekter har ageret bremseklods i samtalerne om nye projekter i Norden de seneste mange måneder. Viaplays projekter skulle lige gennemses og vurderes, først,” fortæller hun.

En masse ‘serieduer’ på taget

Kigger Meta Louise Foldager i sin ordrebog, tegner der sig et lidt blandet billede:

“Vi er så småt begyndt at tale med streamingtjenesterne om udviklingen af dansk fiktionsindhold igen, og kigger vi længere frem end 2024, er jeg faktisk ret forhåbningsfuld.”

“Vi har en masse duer på taget i form af udviklingsprojekter, som skal forhandles på plads med tv-stationer og streamere. Det er dog stadig kun duer på taget, så jeg kan ikke rigtig regne med dem endnu,” forklarer hun.

Men hvis blot en fjerdedel af duerne på taget bliver flyvefærdige projekter, ser det med Meta Louise Foldagers ord ‘godt ud for 2025’.

I producentens øjne er der dog flere ting, der skal falde på plads, hvis hjulene i den danske film- og tv-branchen for alvor skal i omdrejninger igen:

Claus Ladegaard.
Foto: Nikolaj Østergaard

“Streamingtjenesterne ved endnu ikke præcist, hvordan deres budgetter bliver påvirket af kulturbidraget, hvilket har gjort, at de stadig har foden på bremsen. Så politikerne skal gøre deres arbejde færdigt og få lavet en præcis udmøntning af kulturbidraget.”

Hollywoodstrejke får positiv effekt på Danmark
At sammenhold på tværs af film- og tv-branchen er vigtigt, stod for alvor klart, da manuskriptforfattere og skuespillere i USA gik sammen i en historisk strejke i sommeren 2023.

Skuespillerne og manuskriptforfatterne strejkede blandt andet for bedre lønforhold og for rettighedsbeskyttelse mod AI-generet indhold, der kan efterligne skuespilleres stemmer og udseende uden deres samtykke.

Efter 146 dages arbejdsnedlæggelse landede fagforeningerne SAG og WGA en aftale med de amerikanske produktionsselskaber. Aftalen giver eksempelvis en minimumslønstigning på syv procent, hvilket er historisk højt, samt en såkaldt deltagelsesbonus, der bliver udbetalt, når produktionerne bliver streamet.

Nikolaj Scherfig, der er forperson hos Danske Dramatikere, er ikke i tvivl om, at strejken i Hollywood får en afsmittende effekt på de kommende aftaler, der skal indgås mellem manuskriptforfatterne og streamingtjenesterne herhjemme.

“Den kamp, der blev taget i USA, ruster os bedre til fremtidige forhandlinger med streamingtjenesterne. De amerikanske fagforeninger krævede en åbenhed i aftalerne, så det stod klart for alle, hvad aftalerne præcist går ud på. Og vi vil jo selvfølgelig forsøge at få implementeret de dele af aftalerne, som giver mening for

os, når vi fx skal forhandle en ny aftale på plads med Netflix ved udgangen af 2024,” forklarer Nikolaj Scherfig.

Kvalitet er nøglen til succes
Ligesom resten af den danske film- og tv-branchen har krisen også haft store konsekvenser for de danske manuskriptforfattere. Særligt Viaplays økonomiske problemer har fået store konsekvenser for medlemmerne af Danske Dramatikere, forklarer Nikolaj Scherfig:

“Efter Viaplays kollaps fik manuskriptforfatterne meget svært ved at præsentere nye projekter til producenter, fordi producenterne først skulle finde ud af, hvad der skulle ske med de ‘forældreløse’ projekter hos Viaplay. Telefonen stoppede simpelthen med at ringe.”

Nikolaj Scherfig regner ikke med, at manuskriptforfatternes telefoner bliver rødglødende i 2024, men den lammelse, der har ramt branchen, vil så småt begynde at foretage sig, vurderer han.

“Producenterne herhjemme er ved at have overblik over, hvilke projekter fra Viaplay der kan leve, og hvilke der ikke kan. Og det betyder, at de kan begynde at planlægge udviklingen af nyt fiktionssindhold,” forklarer han.

Viaplays krise har efterladt et stort hul i markedet, men Nikolaj Scherfig tror, at det hul vil blive udfyldt af andre spillere de kommende år.

“2024 bliver et hårdt år for vores medlemmer, men når vi skriver 2025, er jeg overbevist om, at vi vil opleve en stille og rolig og sund vækst. Den krise, som flere af streamingtjenesterne befinder sig i, vil give public service-broadcastere overalt i Europa mere luft og incitament til at producere mere fiktion,” vurderer han.

Han tror ikke, at vi nogensinde kommer tilbage til opgangstiderne før krisen – men det er kun sundt på den lange bane, mener han:

“Før krisen befandt streamingtjenesterne i en boble, der måtte briste på et tidspunkt. Der blev produceret meget indhold, hvoraf en stor del ikke var af særlig høj kvalitet. Når vi kigger ud i fremtiden, vil der blive produceret mindre, men kvalitetsmæssigt højt indhold, og det, tror jeg, er kun godt for branchen.” ●

Nikolaj Scherfig
Foto: Natascha Thiara Rydvald

Hvil i fred Vi mistede følgende gode og dygtige kolleger i 2023:

Jørgen Krogh besked modtaget 12. januar 2023	Jørgen Holger Reenberg 10. november 2023
Henrik Noél Olesen 2. marts 2023	Helle Merete Sørensen 19. november 2023
Bodil Sangill 9. april 2023	
Holger Perfort 29. april 2023	
Peter Belli 8. juni 2023	
Troels Il Munk 23. juni 2023	
Søren Rode 26. juni 2023	
Judith Rothenborg 7. september 2023	
Bent Warburg 8. september 2023	
Lars Lunøe 8. oktober 2023	
Pernille Petersson 17. oktober 2023	
Thomas Kim Hoder 30. oktober 2023	

Får du nok ud af dit DSF-medlemskab?

Du ved, at du får plads i Skuespillerhåndbogen og nok også, at forbundets jurister står klar til kontraktgennemgang, hvis du får brug for det. Men det er kun en del af det, dit kontingent går til. Som medlem har du nemlig også adgang til medlemstilbud, der kan strække din løn lidt længere, holde dig ajour med din branche – og gøre dig endnu bedre til dit fag. Og stort set alt er gratis.

Af Kristine Høeg

Dit fag:

Bliv bedre, bliv klogere og lær noget nyt

Nye teknikker i DSF Studio

DSF Studio er din genvej til at blive endnu bedre til dit fag og måske ligefrem lære helt nye teknikker, der kan give dig en fordel ved næste audition. Med masser af forskellige workshops og kursusforløb får du undervisning fra nogle af de bedste navne fra ind- og udland – og det hele er til at betale. I Åben Studio betaler du ét beløb og kan så søge om deltagelse på de hold, du har lyst til, mens kurserne har forskellige priser.

[Find dit næste kursus på Dsfstudio.dk](#)

Medlemsevents – din vej til mere viden

Iværksætteri, fundraising, AI og SoMe er bare nogle af de emner, vi har inviteret til medlemsevents om i den seneste tid. Her kan du møde eksperter, der gør dig klogere på et aktuelt emne med betydning for dig som DSF'er, samtidig med at du møder kolleger og kan deltage i spændende debatter. Forbundet sørger for mad og drikke, så ingen løber tør for energi – og det er altid gratis at deltage. Hold øje med nyhedsbrevet og vores forskellige SoMe-kanaler, hvor vi offentliggør kommende medlemsevents.

Gratis lokaler til prøver og auditions

Ét er at stå hjemme i stuen og øve eller at lave selftape i soveværelset. Noget helt andet er at gøre det i et professionelt indrettet lokale, der er skræddersyet til skuespil, dans og sang. Derfor har vi hos forbundet på Tagensvej i København indrettet to prøvesale og et selftape-rum, som du kan låne gratis eller leje for et mindre beløb, alt efter hvem der skal bruge salen, og hvad formålet er.

[Se mere på: Dsfstudio.dk/proevesale](#)

Dine penge:

Kontante fordele når det gælder bank, forsikring og pension

Sammen er vi stærkere – og det gælder både i fagforeningen og i de tilbud, du som medlem har i forhold til dine penge, forsikringer og pension. Forbundet samarbejder med Lån & Spar Bank, der blandt andet tilbyder indlånsrente på lønkontoen, billigere lån og ekstra fordele til jer medlemmer, der stadig studerer.

Når det gælder forsikring, samarbejder vi med Runa Forsikring, der ofte vinder Bedst i test-titler for deres forskellige forsikringer – som tilmed har fornuftige priser.

Sidst, men ikke mindst anbefaler forbundet PFA til din pensionsopsparring. Her får du et hav af fordele, fordi du bliver forsikret i en gruppelivsordning sammen med dine skuespillerkolleger. Den lavere risiko for PFA giver dig billigere forsikringer (livsforsikring og forsikring mod tab af erhvervsevne og ved kritisk sygdom), adgang til online lægehjælp og andre sundhedsordninger samt en masse andre særfordele.

Bliv klogere her:

[Skuespillerforbundet.dk/medlemstilbud/tilbudrabatter/forsikringbank](#)

Instagram

Følger du forbundet på Instagram? Det er her, du kan være heldig at få en afbudsplads på dit drømmekursus, se hvad forpersonen har gang i og holde dig ajour på branchen. Følg med på [Instagram.com/danskskuespillerforbund](#)

Din fritid:

Tag på ferie eller ud i kulturlivet med rabatter

De gode tilbud fra dit fagforbund stopper ikke ved fyraftenstid – for en stor del af vores medlemstilbud giver dig mulighed for at spare penge i fritiden også.

Gennem forbundet kan du eksempelvis leje et sommerhus til din og familiens ferie. Vi har adgang til to skønne steder – det ene ligger i Kikhavn i Nordsjælland og det andet på Christiansø.

Tjek sommerhusene og ansøg om leje på: [Skuespillerforbundet.dk/medlemstilbud/sommerhus/kikhavn](#)

Du kan også få rabatter på kulturelle oplevelser som museer, film, teatre og musicals, ligesom du kan leje biler og booke rejser og hoteller med rabat, og du har desuden adgang til rabatter på makeup, leje af flygel og køb af dramatikbøger.

Få styr på alle rabatmulighederne på:

[Skuespillerforbundet.dk/medlemstilbud/tilbudrabatter/andre-tilbud](#)

Dig og din krop

Hold dig i form med forbundet – både fysisk og mentalt
Din krop er dit arbejdsredskab, så vi behøver vist ikke at fortælle dig, hvor vigtigt det er at holde den i form – og det samme gælder hjernen. Med både fysisk og mental træning sørger du nemlig for, at det ikke bliver det, der spænder ben for dine muligheder. Som medlem af DSF har du en lang række af tilbudsordninger, der gør, at du kan spare mange penge på dit træningsbudget – uanset om du er til styrketræning, yoga, pilates, barre, ballet, konditionstræning eller noget helt syvende. Samtidig vrir det med tilbud om mentaltræning, og du kan også vælge kropsterapi, forskellige former for massage eller give din søvn en genstart. **Tjek her:** [Skuespillerforbundet.dk/medlemstilbud/tilbudrabatter/traeninghelse](#)

Rådgivning:

Hjælp til det store – og alt det med småt

1 Bliv ikke snydt med kontrakten
Med jeres mange forskellige arbejdsgivere i mange forskellige hjørner af branchen, er det naturligt, at vores rådgivning om lønforhandling og kontrakter er den service, I bruger allermost. Vores jurister kender branchen indgående og har efterhånden set det meste. De kan guide dig igennem en svær lønforhandling, vejlede dig i hvad du skal være ekstra opmærksom på inden for dit felt og sikre, at du kun skriver under på en kontrakt, der er i orden.

2 Arbejdsmiljøet skal være i orden
Med både #metoo og kampagnen 'Stregen i sandet' er der i dag et helt andet fokus på arbejdsmiljøet – og det er noget, vi hos forbundet er virkelig glade for. Med opmærksomhed kommer der nemlig også ofte forbedringer. Så hvis du oplever noget, der ikke er i orden, så tag fat i vores rådgivning! Det behøver ikke at være en personlig krænkelse – måske ser du noget, der ikke er ok, eller måske halter med det med det fysiske arbejdsmiljø. Det vigtige er, at du ikke går med det alene.

3 Juridiske tvister
Indimellem går en faglig uenighed mellem vores medlemmer og deres arbejdsgivere i hårdknude – eller I bliver udsat for krænkende, ufine eller ulovlige oplevelser i forbindelse med en ansættelse eller opsigelse. Her står forbundets jurister klar – ikke kun med juridisk rådgivning, men også med mulighed for at repræsentere dig i både forligshandlinger og en eventuel retssag.

Bliv en del af et unikt fagligt fællesskab

Uanset om du er ny i branchen og savner kolleger, gerne vil dyrke dit faglige netværk eller generelt bare er et socialt menneske – så er vores faglige fællesskab for dig! Først og fremmest har vi vores fagspecifikke netværksgrupper, hvor du kan dyrke kollegaskabet og blive klogere på emner, der vedrører særligt dit fag.

Derudover inviterer forbundet dig til fredagsbarer, julefrokoster og andre sociale arrangementer – og så er der den traditionsrige nytårsskur i januar. Her kan I møde hinanden på tværs af faggrupper, alder og erfaring.

Sidst, men ikke mindst – så husk at melde dig ind i vores facebookgruppe 'Medlem af Dansk Skuespillerforbund'. Det er en lukket og fortrolig gruppe, hvor I medlemmer kan debattere fagemner, udveksle erfaringer og komme med gode råd og tips – og hvor vi fra forbundet også jævnligt poster relevante nyheder.

KLASSIKEREN

THE BIG INTENSIVE

I 2024 vover vi et øje her på Scenelivs midtersider. Vi vil sætte fokus på dansen i glørværdig bevægelse – dog i form af stillbilleder. Vi bringer nemlig en stribe foto fra forestillinger, der nok ikke i alle øjne allerede kan ses som klassikere, i og med de ikke er fra gamle dage. Men derfor kan de jo godt være nyklassikere. Vi lægger ud med et forestillingen 'The Big Intensive' af Stuart Lynch. Forestillingen – der er en danse- og balletperformance – blev opført i 2010 under en tredages dansefestival i København. Stuart Lynch arbejder med udgangspunkt i Danmark, men har også arbejdet flere år i Australien i performancegruppen Deqincey/Lynch.

Der skal lyde en stor tak til Dansehallerne for at finde billeder frem og for at levere dele af baggrundsinformationerne.

“Hver sommer vi havde premiere, ryddede vi forsiderne”

Af Jacob Wendt Jensen

Portrætfoto: Lærke Posselt

Lisbet Lundquist er synonym med klassisk revy tilbage i 1960’erne og med nyskabende revy i Hjørring senere hen. Gennem årene er hun faldet over både dunkle udenlandske filmprojekter og et lige lovligt frisk modelbureau. Men hun stødte også ind i kærlige **Dirch Passer** og geniale **Dario Fo** i løbet af sin lange karriere.

Som barn blev Lisbet Lundquist ofte taget med i teatret med sine to brødre. Ret hurtigt blev hun fascineret af både ballet, teater og film.

“Vi var blandt andet inde at se ‘Genboerne’ med Poul Reumert og en ballet med Henning Kronstam. Allerede der blev fascinationen af at optræde plantet i mig. Jeg var den højeste i klassen. Højere end selve skolen, nærmest. Det gjorde nok, at jeg var lidt udenfor – og derfor opførte jeg mig fjollet. Hos vennerne derhjemme var jeg dog accepteret. Der rumsterede et tema om, at jeg gerne ville elskes. Og gerne ville være berømt. Det var ikke noget, jeg havde formuleret på lige netop den måde, men det lå i luften. Jeg var simpelthen så forelsket i alt, hvad er havde med teatret at gøre. Og jeg var fuldstændig besat af film,” husker Lisbet Lundquist.

Hos boghandler Funch i Holte faldt Lundquist over en plakat med James Dean til tre kroner. Eller ‘fandeme tre kroner’, som hun formulerer det i dag:

“Jeg elskede James Dean, og jeg købte selvfølgelig plakaten og hængte den op. Mine forældre hånede mig lidt for det, men jeg var ligeglad. Min veninde Gitte og jeg gik i strutskorter med peddigrør til Gentofte Kino og så ‘Øst for Paradis’. Bagefter stod vi begge ved stoppestedet og græd og kunne slet ikke holde op igen. Jeg har for nylig læst bogen. Jeg læser højt for Søren en gang imellem, når vi er på ferie. Jeg har også læst Dickens samlede værker for ham. Det er altså sjovt.”

Alt for fornuftige forældre

Efter studenterhuen var kommet i hus, begyndte Lisbet Lundquist på universitetet – og der opdagede hun Studenterscenen.

“Jeg var blevet besat af tanken om at optræde, så jeg gik til optagelsesprøve på Studenterscenen. Med et stykke jeg selv havde skrevet. Og jeg blev straks optaget.

Men Lundquist fik ikke den reaktion, hun havde håbet på:

“Der blev helt stille. Det eneste de sagde bagefter var ‘du er velkommen til at blive skuespiller – alt det du vil. Men du skal altså tage en uddannelse først – med dit gode hoved!’. Jeg blev simpelthen så rasende og ked af det.”

Den unge pige var tæt på at opgive sin drøm om at komme til at optræde. Men skæbnen ville det anderledes.

Bid på Kannibalen

En dag sad Lisbet Lundquist på Kannibalen. Det var et populært spisested for studenter, hvor man kunne få frikadeller og dampede kartofler til kun en krone.

Ind kom en mand, der lignede sådan en, der havde sovet med sit jakkesæt på. Og godt med skæl på skuldrene. Jeg sad alene ved et bord, og han sagde ‘hello everybody. We’re gonna shoot a film here. Anybody in here who wants to be in it?’. Så tænkte jeg ‘fedt, mand’. Nu kommer mit nummer ud. Det foregik i en af de efterfølgende weekender. På Kannibalen. Hende der spillede hovedrollen, var Christine Keeler, der havde været hemmelig kæreste med premierministeren i England. Hun skulle gå ind ad en dør, men kunne slet ikke finde ud af hvordan, så scenen blev taget om og om igen,” husker Lundquist og fortsætter:

“Men der var en stillfotograf, der tog en masse billeder af mig. Han fortalte, at han var flygtet fra USA på grund af krigen i Vietnam og spurgte, om jeg var interesseret i flere job som statist? Jo, det kunne

da være meget sjovt, og nogle dage senere ringede de fra Lotte Holms modelbureau, der var toneangivende dengang.”

Det viste sig, at fotografen, Stewart Fox, og Lotte Holm arbejdede sammen, og der blev taget fotos af Lundquist. Men først efter hun havde tabt sig de tre kilo, de bad hende om, og hun havde lært at lægge øjenmakeup.

Modelkarrieren lettede

Lisbet Lundquist havde ikke noget imod at blive fotograferet i undertøj.

“Dengang gik vi jo rundt med bare bryster i vores fritid i forvejen, så det føltes ikke som noget særligt. Lige efter jeg kom hjem fra modelbureauet, havde jeg Ekstra Bladet i røret, og det var Jørgen Sperling. En fotograf, der var kendt for at være en værre en. Han tog mange billeder af Side 9-piger uden tøj på, vidste jeg. Derfor studsede jeg, men på modelbureauet havde de hørt, at det var noget med ‘nogle hatte’ denne gang. Jeg tog ind på avisen, hvor Sperling selvfølgelig mente, at jeg var den fødte model. ‘Det er fuldstændig vanvittigt. Du er Så speciel – en kvinde som dig skal da stille op med bare bryster’, sagde han. Sminkøsen var skidesød, og hende spurgte jeg derfor til råds, og det mente hun da godt, jeg kunne. Sperling blev ved med at sige, at jeg godt vidste, jeg var noget specielt, og netop derfor skulle jeg fotograferes nøgen og så videre.”

Hun gik med til det under forudsætning af, at hun blev kaldt ‘Susanne’ i avisen.

“Jeg boede i et bofællesskab, og næste dag lå Ekstra Bladet slået op i vores fælleskøkken, hvor en ung pige med hestegrin og bare bryster kiggede ud fra et rædselsfuldt billede. Øv. Heldigvis læste mine forældre ikke Ekstra Bladet.”

Lisbet Lundquist i udvalg

Født i Hellerup 25. marts 1944. Har blandt andet været med i:

Teater og revy

- Gregersen Sagaen (2005-2008)
- Festen (2002)
- Byens bedste bryster I-III (1987-2000)
- Hvis præstens enke kan, så kan du også (1996)
- Hjørringrevyen 12 gange (mellem 1974 og 1991)

Film og tv

- Sommerdahl (2020-2021)
- Rita (2012)
- Rejseholdet (2000-2002)
- Anne og Paul (1975)
- Deviation (1971)

Lisbet Lundquist og Ulf Pilgaard på tur med ‘Solstik på badhotellet’. Foto: Mogens Berger, Ritzau/Scanpix

Udover den oplevelse var arbejdet som model sjovt, og det gav gode penge. Snart var Lundquist oppe på en dagsløn på 600 kroner, hvad der svarer til omkring 5.000 kroner i dag.

Dansepige i Cirkusrevyen

Den kommende skuespiller havde en fest med den gode løn.

“Alle, jeg kendte, gav jeg penge til. ‘Din kæreste er gået fra dig – okay, tag lige en tur til Rumænien!’. Jeg brugte glad til højre og venstre. En dag blev jeg så ringet op og spurgt, om jeg kunne danse. Jeg havde vundet en konkurrence i quickstep engang, så det mente jeg godt, jeg kunne finde ud af, selv om det nok ikke var helt lige så godt som en professionel. Men jeg elskede at danse freestyle til rockmusik.”

“Jeg blev bedt om at møde op – med min bikini – på Komediehuset, der var Det Kongelige Teaters mindste scene. Jeg tror, der var 50 piger, og jeg lod være med at tage højhælede sko på, fordi jeg var så høj i forvejen. Men det opdagede de, og så fik jeg nogle, der var to-tre numre for store,” husker Lundquist og fortsætter:

“Vi skulle gå ind på scenen og sige vores navn. Derefter skulle vi dreje rundt om os selv, og så skulle vi gå ud igen. Nede i mørket sad en masse herrer og hyggede sig i deres benklæder. Det var blandt andre Stig Lommer, Preben Kaas der kørte Cirkusrevyen, og Den Gyldenblonde, der var direktør derude. Og jeg kom med som dansepige i Cirkusrevyen i 1969 – 11 forestillinger om ugen.”

Beholdt trusserne på

Lundquist har set tv-serien ‘Dansegardero-ben’, men hun kan ikke genkende sommeren 1969 i serien:

“Vi blev absolut ikke udnyttet ét sekund. Lily Broberg passede på os og hæklede blandt andet bikinier til os. I Cirkusrevyen var de skidesøde ved os. Preben Kaas var simpelthen det mest charmerende menneske, jeg nogensinde har mødt. Han var nærværende og så morsom. Jeg var fuldstændig målløs over den egenskab ved ham. Han har sikkert også været en kussetyv, men han holdt fingrene fra mig,” fastslår Lisbet Lundquist.

Slag og jura

Når det gælder #metoo er Lisbet Lundquist varsom med at tale om det. Hun begrænser sig til:

“Det orker jeg næsten ikke, for der var så meget dengang. Men jeg var god til at slå mænd over fingrene. Det bedste jeg kunne finde på, var at sige ‘undskyld, du har enormt dårlig ånde’. Den har jeg brugt meget. Og så har jeg også vappet nogen mænd over fingrene.”

Men uanset hvor forsigtigt man var, kunne man komme galt af sted:

“Før pornoen var frigivet, havde jeg mødt en vældig charmerende advokat, der spillede jazzmusik – Jørgen Rothenborg. Han fortalte, at han var ved at udgive en bog med rumænske digte. De var åbenbart ikke så lette at få udgivet, så han havde brug for en stråmand. Om det kunne være mig? Jeg indvilligede, men så viste det sig, at der var tale om hardcore porno. Det var en helt anden form for udnyttelse af en kvinde En dag vi var i cirkusteltet på Bakken, kom der en mand ind og påstod, at jeg havde overtrådt pornografiloven. Jeg fik bremsset bogen, men det tog et godt stykke tid.”

En anden gang måtte hun havde hjælp fra Dansk Skuespillerforbund. Det var i den tid, hvor jurist og skuespiller Bent Rothe var formand.

“Jeg stod sammen med Jesper Klein foran Det Ny Teater ved en af datidens runde avis kiosker, da jeg fik øje på en bog med titlen ‘Lisbet’. Den så skummel ud, og jeg købte den. Det var den værste gang pornotekster skrevet ud fra nogle relativt uskyldige modelbilleder fra Sverige. Der var ikke så mange billeder, men de var peppet op med en tekst om, hvor liderlig jeg var, og at min mand på det tidspunkt, Peter Steen, var en dårlig elsker. Det var sindssygt grænseoverskridende. Jeg fik fat i Bent Rothe og græd i telefonen. Straks fik han nedlagt fogedforbud, så bogen blev stoppet. Bagefter brændte jeg den kopi af bogen, som jeg selv havde købt. Svindleren var taxachauffør, og han fik som den første i Danmark siden 1910’erne en fængselsdom for bagvaskelse.”

Sjove år i Hjørring

Sit gennembrud som skuespiller fik Lisbet Lundquist i Hjørring-revyen i 1974, og siden var hun med i revyen i Nordjylland – der nydefinerede dansk revy i den periode – i alt 12 gange.

“Det var en vild årrække deroppe med Henrik H. Lund som hovedforfatter og af og til også Arne Forchhammer. Hver sommer vi havde premiere, ryddede vi forsiderne. Anmelderne Knud Schønberg og Robert Naur fra de store medier i København kæmpede om at knytte de smukkeste adjektiver på mig. ‘Smuk som en kornmark’, ‘smuk som en buket sommerblomster’ og ‘man har lyst til at drukne sig i hende’ og meget mere til. Min force i revyen var nok det vanvittige. Der kan man godt mærke, at Søren og jeg har samme form for humor,” siger Lisbet Lundquist og fortsætter:

“Jeg fik lavet nogle helt vanvittige figurer og var også med til at skrive, selv om det nu aldrig fremgik nogen steder. Især lavede jeg rigtig mange af de små ‘shorties’. Jeg fik engang en flaske whisky eller sådan noget, men aldrig rigtig løn. Så mandschauvinistisk var det dengang. Mange af de numre, jeg fandt på, var ret absurde i det. Der var blandt andet noget om ‘omvendte forbrugsgoder’. Den omvendte ske, der kunne trække suppe til et helt konfirmationsselskab. Jeg har altid været vild med at få publikum til at grine, og derfor elsker jeg revy.”

De første år var Eddie Skoller i spidsen for revyen, siden blev det Per Pallesen og blandt skuespillerne i de år var Birgit Conradi, Jørgen Budolfsen og Arne Hansen.

“Da jeg blev skilt fra Eddie Skoller, og Kirsten Peüliche blev skilt fra Per Pallesen, sluttede det, jeg vil kalde for de gyldne år. I 1987 mødte jeg for første gang Søren Østergaard.”

Mødet med Passer

Da Lisbet Lundquist som ung var omkring Cirkusrevyen, fik hun af Preben Kaas tilbuddet om at blive elev på ABC-Teatret. Lily Broberg gav hende et godt råd ‘nu gælder det om at koncentrere sig og suge til sig. Og husk Lisbeth: Det drejer sig først og fremmest om disciplin’.

Hun spurgte også Dirch Passer, hvad det mon kom til at betyde for hende. I mylde-ret på Bakken sagde han til Lundquist ‘du skal slå øjne og ører ud og lave kaffe, suf-flere og følge prøver på den første forestil-ling. I næste forestilling får du nok en lille rolle. Du skal på scenen og dumme dig og lytte. Det er barskt og skidesjovt. Teater-skoler dur ikke. Man skal op på scenen og lære det’.

Især var hun fascineret af Dirch Passers russiske klovn. Den er skabt på scenen i Cirkusrevyen i 1967, men han tog den med i et potpourri i forestillingen ‘Solstik på badehotellet’ i 1970. Hver aften stod Lundquist og observerede Dirch Passer bag scenetæppet.

“Efter anden akts åbningsnummer løb jeg hele sommeren bag om scenen til damesiden og gemte mig i kulisserne for at se Dirch Passers russiske klovn. En mageløs figur. Når han kom ind på scenen og fik øje på tre paprør, der stod på et bord. Stor og kluntet, stribede bukser, klovnenæse, sorte pagehår og en lille krøllet hat midt på hovedet. I et af rørene gemmer sig en flaske. Han trak den henrykt op og gemte den i det næste rør. Men hvor blev den nu af? Han standsede sin mimik og spurgte os forbløffet med øjnene. Og på russisk vola-pyk. Han holdt pauser, så man kunne nå til købmanden og tilbage igen. Han blev ved, til vi græd af grin. Han ramte os mellem gråd og latter og efterlod et mærke i os.”

Empatiske Dirch

Turneen med ‘Solstik på badehotellet’ i 1970 var magisk. Det var baseret på en gammel farce af Aage Stentoft fra 1950’erne, der blev taget op igen, og som også senere blev til en film.

“Dirch kunne nu også godt lave løjer på scenen. For eksempel kunne han pludselig stå og kigge på en på scenen, og det kunne han faktisk ikke være bekendt, men samtidig var han skidesød. Han vidste, jeg var en grinebider. Det var tarveligt. På vores turné med ‘Solstik’ var vi rundt i hele landet, og der sad Dirch Passer og jeg ved siden af hinanden i bussen og blev gode venner,” fortæller Lisbet Lundquist:

Han elskede at komme rundt i Danmark.

“Engang Dirch havde en ordentlig bagskid på, stoppede han vores turbus i Ringkøbing. Lærkerne sang, og vi gik alle sammen ud. ‘Jeg elsker Danmark!’ sagde han pludselig og gik ud i havet med alt sit tøj på. Senere på dagen fik han sig en lur, og så havde han den evne, at han var i stand til at hænge sin brandert på en knage, inden han gik på scenen. Når man skal, så kan man, og det kunne Passer i særklasse.”

Fo var på som få

En anden stor kærlighed, som Lundquist meget gerne taler om, er det italienske teatergeni Dario Fo, som hun mødte på et kursus arrangeret af Dansk Skuespillerforbund.

“Jeg var helt opslugt af ham. Han var SÅ vild. Fo havde også en lukket forestilling, hvor jeg fik mig lusket mig ind

helt nede bagved. Hold nu kæft mand. Et geni. Der er faktisk en lille smule Søren Østergaard i Dario Fo og omvendt. Absurd, vanvittigt og politisk engageret. Især husker jeg en tekst om en fattig og sulten mand, der ville have fat i en flue. Det var SÅ morsomt. Og så kan man jo mærke, når nogen er meget opslugt af noget. Alle de store kvindelige skuespillere i landet var til stede, men i pausen styrede han direkte ned til mig og spurgte, om jeg talte fransk,” husker Lundquist.

“Han havde sin kone, Franca, med i Danmark, og hun underviste også på Statens Teaterskole i en af de monologer, han havde skrevet til hende. Jeg og nogle andre blev instrueret af hende, og inden vi vidste af det, blev vi inviteret til Milano i Italien for at besøge familien Fo. Og det gjorde jeg så sammen med Margrethe Koytu. Der-nede prøvede vi med Franca og fik serveret vidunderlige supper i deres hjem.”

På scenen igen

Udover at være skuespiller har Lisbet Lundquist skrevet fire bøger og stribevis af originale klummer i blandt andet Politiken, og så er hun en slags meddirektør i sin mand, Søren Østergaards, Zirkus Nemo.

I 2022 var Lisbet Lundquist, efter en længere pause, på scenen igen – nemlig i Folketeatrets ‘Fra regnormenes liv’. Instrueret af Kasper Wilton sammen med blandt andre Ellen Hillingsø og Ole Lemmeke.

“Jeg spillede Heibergs mor, men jeg ville gerne give rollen noget mere mening, end den havde haft i tidligere udgaver. Jeg fandt derfor på, at hun kunne sidde med lukkede øjne og lytte og følge stemmerne på scenen. De andre snakker jo fanden et øre af. Og det var Wilton vild med. Jeg fik en følgespot og blev siden nomineret til en pris på CPH Culture.”

Lundquist tør ikke love noget, men det rumler en smule blandt de gamle kolleger i kvartetten ‘Byens bedste bryster’, der tidligere har lagt landet ned i både 1987, 1994 og på Rialto Teatret i 2000. De tre andre er Margrethe Koytu, Kirsten Peüliche og Therese Damsholt, mens Ann Mariager skrev det meste af materialet.

“Mariager var fantastisk, og i det hele taget blev vi en kæmpestor succes, og vi var også meget rundt på turné med den. Det var i den periode, hvor kvinder fik lov til at begynde at være noget på scenen. Vi har talt lidt om at lave noget igen. I tredje runde spillede vi ældre, end vi var – for eksempel som gamle damer på plejehjem. Jeg tænker bare, at nu vi næsten har alde-ren til det, kunne det f... blive morsomt.” ●

KAN DU HØRE DET? RADIOTEATRET ER TILBAGE

Af Ulla Abildtrup

Danmarks Radio var i over 90 år hørespillenes højborg, men nu har teatre rundt om i landet genopdaget muligheden for at producere teaterforestillinger baseret på lyd alene. Mød nogle af frontløberne her.

Det kan godt være, at DR har nedlagt hørespillene – eller Radioteatret, som det også hed – men inden for de senere år er der kommet gang i mikrofonerne igen. Uden for Statsradiofoniens mure.

I 2015 blev AKT 1 født, og det er ken-detegnet ved at producere stykker i den oprindelige radiodramaform, hvor det hele bliver optaget onetake-live – tilgængelig som podcasts.

Andre teatre eksperimenterer med forskellige former for hørespil – eksempelvis opførte Husets Teater i 2019 ‘Find Vahid’, hvor publikum blev samlet foran en tom scene, og forestillingen udspillede sig som en række lydoptagelser med og om en forsvunden flygtning.

Line Knutzon skrev radiodrama allerede i 1990’erne, og i 2021 opførte Betty Nansen Teater hendes hørespil ‘Søborggruppen’, mens Mungo Park i samarbejde med Radio Loud har produceret flere podcasts med lydfortællinger.

Senest har Nørrebro Teater udgivet lydkomedien ‘SPIRITUAL WALKS’ i fem afsnit. Der er tale om et stykke nyskrevet dansk dramatik udviklet via teatrets udviklingspulje.

Formatet er med teatrets ord ‘skabt for at sende morskab med mening ud til hele

landet. Og ikke mindst med visionen om at lade fok smitte hinanden med latter udenfor teatrets mure.’

Skuespiller – men kun med stemmen

Flere teatre arbejder med lydvandring, det gælder for eksempel Teatergrad og Blaagaard Teater, som blandt andet har produceret forestillingen ‘Mod lyset’, hvor man går rundt på Nørrebro med Casper Erics stemme i ørerne.

Aarhus Teater har udgivet en række podwalks, senest ‘10.000 skridt’, som udfordrer lytternes oplevelser af, hvad der foregår bag facaderne, mens de går rundt i byen. Skuespiller Marie Marschner binder det hele sammen:

“Det var virkelig sjovt og en helt anderledes måde at arbejde på, fordi jeg kun havde stemmen at arbejde med. Selve instruktionsdelen var meget minutøs, instruktøren kunne fx finde på at bede mig om at smile på ét bestemt ord, og så forandrede stemningen sig med et fra farlig til tryk.”

Marie Marschner har siden indspilningen tænkt mere over detaljerne i stemmen, når hun arbejder på scenen:

“Jeg er blevet mere bevidst om, at de helt små stemmenuancer kan være

betydningsfulde som supplement til mit fysiske arbejde og alt det andet, der foregår visuelt på scenen.”

Fra scene til øre

På turneteatret Møllen, der holder til i Haderslev, opstod ideen om en lydforestilling, da corona lukkede teatrene, fortæller teaterchef Nikolaj Mineka:

“Corona såede et frø. Vi er et teater, som hele tiden søger udvikling, og her var en mulighed for at tænke nyt i forhold til tilgængelighed for brugerne. Samtidig kunne vi dels holde kontakten med vores faste teatergængere, dels møde et nyt publikum.”

Møllen havde haft monologen ‘Grænsevogteren’ på repertoire i 2016, og i samarbejde med virksomheden Sans-1, der producerer podwalks og podcasts, videreudviklede teatret stykket til en lydforestilling, som fik premiere sidste forår.

“‘Grænsevogteren’ er en dramatisk historie baseret på autentiske begivenheder, som fandt sted i vores nærområde. Derfor udviklede vi to udgaver af lydforestillingen. Den ene kan lyttes hjemme i sofaen, den anden er målrettet et publikum, som for eksempel en gymnasieklasse, der bevæger sig rundt på de steder ved Gendarmstien, hvor handlingen fandt sted under Anden verdenskrig,” forklarer Nikolaj Mineka.

Ligesom i 2016 spiller Ole Sørensen den alvidende fortæller og beretter om danskeren Svend Paludan-Müller, der kommer i skudduel med en gruppe tyskere. Men hvor han på scenen spillede alle roller, er han i lydforestillingen sekunderet af blandt andre Asger Reher og Bodil Jørgensen.

“I den oprindelige forestilling ændrede jeg bare lidt på stemmen og talte fx sønderjysk eller fynsk for at illustrere de andre roller, men manuskriptforfatteren ønskede at tydeliggøre fortællingen i lydudgaven ved at inddrage flere skuespillere,” fortæller Ole Sørensen.

Tror på synergieffekt mellem scene og lyd

“Som barn hørte jeg Radioteatret med mine forældre og sad med øret helt inde i apparatet, så intenst var det, når vi for eksempel lyttede til ‘Mordets melodi’. I lydudgaven af ‘Grænsevogteren’ forsøger jeg at skabe samme stemning ved at gå både ind i hovedpersonens psyke og helt tæt på mikrofonen. Det fungerer enormt godt kunstnerisk og var skidesjovt at lave, selv om jeg til enhver tid vil foretrække at stå på en scene,” indrømmer Ole Sørensen.

Forestillingen varer en time, men du kan selvfølgelig pause den undervejs. Lyt eksempelvis til forestillingen i appen

Useum, hvor du også får adgang til et kort, som guider dig rundt i landskabet.

“Lige nu overstiger udgifterne til lydforestillingen langt indtægten, men vi ser det som en langsigtet investering og planlægger at producere en lydforestilling om året. Personligt foretrækker jeg scenekunst med skuespillere på scenen og publikum i salen. Men jeg ser det ikke som et enten-eller, for vi kan opnå en synergieffekt ved at have begge typer forestillinger på plakaten, og folk er meget positive overfor vores første lydforestilling,” forklarer Nikolaj Mineka.

Møllens næste lydforestilling får premiere til foråret.

Trine Wøldiche var positiv over for ‘Grænsevogteren’ i sin anmeldelse på Iscene.dk og følger udviklingen. Hun hæfter sig især ved de mange stedspecifikke stykker:

“Vi har fx ‘Under isen’ og ‘Sundets stilhed’, der er dramatiserede audiowalks skabt til lokalområderne ved Faaborg og Svendborg af BaggårdTeatret i Svendborg. Et andet eksempel er lydvandringen ‘Hemmeligheden om Randers’, som Randers Bibliotek står bag i et samarbejde med Randers Teater,” fortæller Trine Wøldiche.

Længste danske hørespil

Uden for de etablerede teatres regi arbejder en blanding af professionelle skuespillere og

Marie Marschner
Foto: Kim Glud

“Jeg er blevet mere bevidst om, at de helt små stemmenuancer kan være betydningsfulde som supplement til mit fysiske arbejde og alt det andet, der foregår visuelt på scenen.”

Søren Hasselgaard Skaaning
i 'Grænsevogteren'.
Foto: Privat

amatører sammen om lydproduktioner under navnet Audiorama. En af ildsjælene bag er forfatter og sognepræst Troels Bering:

“Jeg er stor tilhænger af, at man er aktiv forbruger af kunst, og der er hørespil et fantastisk medie – lytterne skal jo selv danne billederne inde i hovederne. Mit tredje lyddrama, ‘Tidløs’, udkom i efteråret og varer fire og en halv time. Det er det længste danske hørespil i nyere tid.”

Produktionerne kan tilgås fra de fleste lydplatforme, og markedsføringen foregår med mund-til-mund-metoden. Det har indtil videre resulteret i omkring 12.000 afspilninger. Til det næste projekt vil Troels Bering søge midler fra private fonde og kommuner:

“Vi vil prøve at professionalisere de næste lydfortællinger og tror på lokal opbakning til at levendegøre historier fra provinsen. Jeg oplever en klar interesse fra flere parter.”

Forskningsbibliotekar Anna Lawaetz tror også på en revival for lydteatret.

Hvor er DR?

“I 1960’erne indspillede man hørespil med et helt strygerorkester sammen med skuespillerne – det gør man jo slet ikke mere. Til gengæld har vi fået en ‘do it yourself-teknologi’, som gør det tilgængeligt at

producere lydteater og komme ud til alle for relativt få midler,” fortæller hun.

Alligevel ville hun ønske, at der ligesom i gamle dage var et sted som Danmarks Radio, der organisatorisk og økonomisk kunne fungere som fundament for genren:

“Jeg undrer mig over, hvor lyddramatik ligger i forhold til støtte fra Kulturministeriet og Kulturstyrelsen, og også at radiodrama ikke er en del af kravet til bevillingen til DR. DR kunne gå foran i arbejdet med hybridformer og samspillet mellem teknologi og æstetik og samtidig pege tilbage på den knowhow og faglighed, der var opbygget.”

Ifølge medieaftalen fra 2023 skal Det Kgl. Bibliotek stille DR’s radio- og tv-arkiv til rådighed for danskerne. Dette vil ske i takt med, at biblioteket i perioden frem til 2026 får udviklet platformen og forhandlet rettighedsaftaler på plads.

“Tidligere har det været vanskeligt at få adgang til indspilninger til hørespil – det bliver der nu rådet bod på, hvilket måske kan det inspirere til udvikling af lydteaterformen,” forklarer Anna Lawaetz. ●

100 ÅR MED HØRESPIL

Det første hørespil havde premiere for hundrede år siden i England, og allerede året efter var radioteater en fast del af sendefloden på Statsradiofonien – forløberen for DR.

I de første år bestod radioteatret af klassiske teaterstykker, hvor replikkerne ofte blev akkompagneret af livemusik, der også fyldte pauserne ud. Ret hurtigt blev musikerne dog afløst af en tekniker, der kunne afspille for eksempel en dørklokke og skabe akustiske lydkulisser, fortæller Anna Lawaetz, der er forskningsbibliotekar ved Det Kongelige Bibliotek.

Hun har fået forskningsmidler fra Kulturministeriet til at kortlægge bevægelsen fra hørespil til lydteater og er et år inde i sin forskning, der om to år skal munde ud i en bog.

Interaktiv kriminalsag

Genrens danske gennembrud kom i 1930 med serien ‘Kriminalsagen Helga Norland’, hvor 7.000 lyttere agerede nævninge. De skrev til Danmarks Radio, hvad dommen over hovedpersonen skulle være, hvorefter seriens slutning blev skrevet og opført på baggrund af publikums ønsker.

Den teknologiske udvikling medførte store forandringer for radioteatret i anden

halvdel af det 20. århundrede, da det blev muligt at klippe og mikse lyden og optage over forskellige mikrofonafstande. Men der blev også eksperimenteret med indholdet – blandt andre af Leif Panduro, der anvendte radioteatret som platform for samfundskritik, fortæller forskningsbibliotekaren.

Længderne varierede meget, men i 2007 fastsatte DR stykkernes varighed til 30 minutter – og begyndte at give dem form og indhold, der lagde sig op ad journalistikken.

De stramme rammer kostede dog lyttere, og fra 2015 udkom radiodramatikken kun som podcast. På det tidspunkt var teknologien til at måle lyttertal ved streaming dog ikke særlig udviklet, og derfor var lyttertallene ikke prangende.

Resultatet blev, at DR tre år senere lukkede hørespilsafdelingen – i øvrigt samme år som de modtog Prix Europa-prisen på for stykket ‘Det med Liv’. Siden da er der produceret enkelte hørespil af eksterne spillere siden, men i den nye medieaftale er der ingen krav om, at DR skal producere radiodrama.

MUSIKDRAMA OG PODCASTS PÅ VEJ

Operaen i Midten er egnteater for Holstenbro og omegn, og her arbejder de netop nu på at skabe eksperimenterende musikdrama baseret på klassisk indhold. Som del af et pilotprojekt har operaen i foråret premiere på flere podcasts, som tager udgangspunkt i teatrets forestillinger:

“Vi vil gerne udvikle operagenren og udbrede kunstformen til flere, så der ikke kun er opera i fine teatersale, men for eksempel også i hjem, hvor beboerne ikke har ressourcer til at komme i teatret,” fortæller Ditte Trolldtoft, der er administrativ leder.

Projektet er stadig under udvikling, men det er planen at udgive to podcasts baseret på en samtale om stykket ‘Don Giovanni’ imellem iscenesættelsen og komponisten optaget foran et live publikum.

“Den ene podcast er målrettet børn og skal handle om, hvordan en opera egentlig bliver til. Den anden er til voksne, og her vil vi gå dybere ned i emner som dramatik og scenografi. Der vil være tilskuere til optagelsen, og muligvis vil vi søge at inddrage publikum,” forklarer Ditte Trolldtoft.

På Aarhus Teaters har de skabt podcasten ‘Kulissen’ som et supplement til forestillingerne på teatret og et tilbud om fordybelse. Anders Baggesens fortælling om sit liv på teatret er således også en

Opera til flere og podcasts er eksempler på nogle af de lydproduktioner, flere teatre har under udvikling lige nu. Glæd dig fx til en ‘Don Giovanni’-podcast.

Nu kan du søge Irma Larnés legat på 4 x 25.000 kr.

Er du over 50 år, arbejder du stadig som skuespiller, og har du behov for økonomisk støtte? Så kan du nu søge om 25.000 kroner fra Irma Larnés legat. Læs videre om både damen selv og hendes legat.

Skuespiller Irma Larné blev indmeldt i Dansk Skuespillerforbund i 1946 og startede sin karriere under 2. verdenskrig ved Kasino Teatret i Aarhus. Hun spillede på et hav af scener, medvirkede i både Arne Weel-turneen, turneer hos Harald Stabehl, Røde Kro Teater og i en del revyer. I 1980’erne trak hun sig tilbage fra skuespillerlivet og bosatte sig i Silkeborg, hvor hun dannede en lille teatertrup.

Umiddelbart inden sin død i november 2009, indstiftede Irma Larné et legat, som bliver udbetalt på hendes fødselsdag, den 21. marts. Legatet skal gå til skuespillere over 50 år, der fortsat arbejder som skuespillere og ikke er gået på pension, men har behov for økonomisk støtte. Der bliver uddelt 4 portioner på hver 25.000 kr.

Sådan gør du:
Du udfylder og sender ansøgningen online her: <http://skuespillerforbundet.dk/om-dsf/stoettemuligheder/andre-legater/> – og vi skal modtage ansøgningen senest mandag 4. marts 2024 kl. 12.00.

Ansøgningerne bliver behandlet af et legatudvalg bestående af forperson og næstforperson for Dansk Skuespillerforbund samt advokat Steen P. Husbjerg.

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte Heidi Holm Madsen på hbm@skuespillerforbundet.dk

Lyset, havet, sandet og ... Betty Nansens Huse i Skagen

Betty Nansens Huse har en unik og smuk beliggenhed, tæt ved stranden mellem Skagen og Grenen.

Betty Nansens Hus og Anneks udlejes af ejeren Ida Løfbergs Fond til sceniske kunstnere. Er du scenisk kunstner/ skuespiller har du mulighed for at søge ophold i Betty Nansens Hus og/ eller Anneks i 2024.

Ansøgningsfrist for perioden *april til september* er **senest den 15. marts**. Bestyrelsen for Ida Løfbergs Fond vil herefter tage stilling til fordeling af husene, og svar vil blive meddelt inden 1. april.

Ved ansøgning fra *oktober til marts* kontaktes Karsten Aakerlund direkte.

Priser fra april til september: Store Hus: kr. 7.700 pr. uge Anneks: kr. 3.800 pr. uge	Priser fra oktober til marts: Store Hus: kr. 6.600 pr. uge Anneks: kr. 3.300 pr. uge	Ansøgning sendes til: Betty Nansens Huse i Skagen Karsten Aakerlund Kirstineparken 29, 2970 Hørsholm E-mail: aakerlund@privat.dk Kontakt: Karsten Aakerlund, Mobil 2337 8472.
Lejebeløbene er inkl. slutrengøring samt forbrug af el. Udlejning fortrinsvis 2 uger.	Lejebeløbene er inkl. slutrengøring samt forbrug af el.	

VIL DU VÆRE MED I FILMEX’ BESTYRELSE?

Som medlem af Dansk Skuespillerforbund har du mulighed for at stille op til Filmex’ bestyrelse.

Der er tre poster, og hvis der er flere kandidater, er det op til DSF’s bestyrelse at afgøre, hvem der bliver udpeget til Filmex’ bestyrelse. Hvert bestyrelsesmedlem bliver valgt for et år ad gangen.

Sådan gør du:
Alle kandidater til bestyrelsesvalget kan melde sig frem til 15. marts 2024. Du skal sende din opstilling til filmex@filmex.dk – og husk at din opstilling skal være vedlagt en personlig præsentation på højst en halv A4-side.

Du kan læse mere om Filmex på Filmex.dk

NU SKAL DU SENDE KONTRAKTER TIL FILMEX

FILMEX

Skal du have rettighedspenge i år? Så er det nu, du skal sende dine kontrakter til Filmex – og her får du en grundig guide i, hvordan du gør.

Hvornår er der frist?
Du skal indsende dine kontrakter for 2023 inden 5. april, hvis de skal med i fordelingen af rettighedspenge i år. Har du kontrakter fra 2020, 2021 og 2022, som du ikke har indsendt tidligere, skal Filmex også have senest 5. april 2024, hvis de skal med i fordelingen til september.

Skal jeg indsende alle kontrakter?
Der er nogle produktioner, hvor vi får oplysningerne direkte fra producenterne. Det gælder:

Dubbing:
→ Camp David
→ Eurotroll Denmark
→ Audio Resort / KM Studio

Andet:
→ Danmarks Radio
→ Spillefilm og tv-serier (både flow og web)

Derfor skal du selv indsende kontrakter for:
→ Dubbing (undtaget ovenstående bureauer)
→ Tv- og radioreklamer
→ Kort- og dokumentarfilm
→ Speak til dokumentarer
→ Medvirken i tv-serier (undtaget Danmarks Radio)
→ Andre produktioner til tv og radio

Hvordan indsender jeg mine kontrakter?
Du skal indsende dine kontrakter via portalen Mit Filmex, som du finder på Filmex.dk/mit-filmex. Du skal logge ind med MitID. Hvis du ikke allerede har en profil, skal du oprette en – her kan du også opdatere dine kontaktoplysninger, når det bliver aktuelt.

Al kommunikation via Mit Filmex er krypteret, og vi passer godt på dine persondata. Mit ID er godkendt og brugt af det offentlige.

Hvad gør jeg, hvis jeg har spørgsmål til upload på Mit Filmex eller til udbetaling af rettighedspengene?
Så kontakter du os på telefon 33 24 22 00 eller skriver på filmex@filmex.dk

GENERALFORSAMLING MED FORPERSONVALG OG SOMMERFEST 2024

Dansk Skuespillerforbund

Dansk Skuespillerforbund holder generalforsamling 2024 og den traditionelle (og altid festlige) sommerfest søndag den 26. maj 2024.

Forperson og bestyrelsesposter på valg
I år er der valg til både bestyrelsen og forpersonsposten. Alle kandidater (A-medlemmer) til bestyrelsen og/eller forpersons- posten kan melde sig frem til 11. marts – og husk at din opstilling skal være vedlagt et portrætbillede af dig + en personlig præsen- tation på højst en halv A4-side.

Kom og gør stemningen endnu bedre
Som altid satser vi på en forrygende dag med masser af fagsnak, hygge og festlig stemning – og derfor håber vi på, at så mange af jer medlemmer som muligt dukker op og gør både generalforsamlingen og sommerfesten til de bedste nogensinde!

Mere information om program og lokation følger i næste nummer af Sceneliv.

Mange hilsner
Generalforsamlingsudvalget

SPRING UD I KURSUSFORÅRET MED DSF STUDIO

Nye kurser, aftenundervisning og masser af inspiration til dit fag – foråret i DSF Studio bugner af spændende kurser og dygtige undervisere. Du kan stadig bruge Åben Studio en eller flere gange om ugen. Kig også på de mange interessante kurser med både danske og internationale undervisere!

ÅBEN STUDIO

Fri træning for 200 kr. pr. halvår. Forhåndstilmelding er nødvendig via hjemmesiden: dsfstudio.dk

GRUNDTRÆNING I AUTENTISK SKUESPIL MED PER SCHEEL-KRÜGER

Fredage til 22. marts, kl. 9.30-12.30

Gennem grundtræning af både krop og sanser vil du skærpe dit instrument, træne din autenticitet og spontanitet, og dit nærvær vækkes til live igen. Gør noget godt for dig selv i et tillidsfuldt og fokuseret rum. Få samtidig inspiration til din egen grundtræning fremadrettet, tips og tricks til at holde dig fri for stress, resultatorienteret angst og præsentation, bekymringer, blokering.

Per Scheel-Krüger har 30 års erfaring som skuespiller, coach og teaterleder.

MUSICALDANS MED STEFFEN HULEHØJ

Tirsdage 20. februar-19. marts, kl. 10.00-11.30

Kom og vær med til at starte dagen med en god danseworkout og et smil på læben. Undervisningen består af en opvarmning af hele kroppen efterfulgt af en masse ko-reografi inspireret af forskellige genrer.

Steffen Hulehøj er uddannet fra Det Danske Musicalakademi og medvirket i et hav af musicals.

MEGET MERE END ET SANGKURSUS!

Torsdage 21. marts-2. maj, kl. 9.30-12.30

Arbejdsfællesskabet ‘Kurser i Sang’ tilbyder et brus- up/inspirationsforløb på seks formiddage med hvert sit fokusemne og underviser i sangteknik, Improvisations-teknik, fortolkningsteknik, vokal effekter og mental træning. Deltagerne kan frit lade sig inspirere ved enten at deltage på udvalgte datoer eller tage hele pakken”.

Undervisere: Ole Rasmus Møller, Trine Ott, Sanne Graulund, Jakob Rosendal og Lise Liv Skovgaard.

IMPROVISATION MED OLE BOISEN

Tirsdage 9. april-28. maj, kl. 9.30-12.00

Improvisation handler om at komme forbi præstationslysten og trangen til at impo- nere, så vi med sænkede parader spiller sam- men og finder på fantastiske ting i nuet. Improvisation er også et godt værktøj til casting og jobsamtaler.

Ole er freelanceskuespiller og under- viser med en bred erfaring fra film, tv og teater.

DYNAMISK SAMSPIL WORKSHOP MED JACQUE LAURITSEN

28.-31. maj // frist 21. apr. // pris 450 kr.

Med intensiv grundtræning og konkrete værktøjer trænes deltagerne kort og godt i kunsten at spille sammen og trække både skuespiller og karakter ud af osteklokken.

Teknikken trænes gennem improvisatio- ner og dialog arbejde med scener fra udvalgte skuespil. Jacques Lauritsen har i 30 år arbej- det professionelt som freelance skuespiller.

UDVALGTE KURSER I FORÅRET

MUSICAL-WORKSHOP WITH LEE PROUD

18.-22. March // deadline: 19. February // 500 kr.

Song, Steps and Stamina – an intense and fun week of exploring the techniques and skills required for performances in musi- cals which demand stamina and high levels of fitness. This workshop will involve learning high energy and detailed chore- ography, vocals from a variety of genres, alongside exercises for strengthening, breathing and core to allow the performer to really develop their skills in the modern musical theatre environment.

Lee Proud is an award-winning director and choreographer based in the U.K.

VOICEOVER-KURSUS MED JOHAN ASSING HØYER OG MADS HJULMAND

3.-4. april // frist 29. februar // 900 kr.

Denne todages intensive masterclass henvender sig til dig, der gerne vil prøve kræfter eller som allerede har erfaring med at lægge stemme til reklamer, radio, dokumentarer, e-learning, oplysningskam- pagner, call systemer mv. Målet med kurset er at højne dit aktuelle niveau, hvad enten du er nybegynder eller garvet, så du bliver klædt på til at skabe dig markant flere jobs i branchen. Der kræves ingen forberedelse, men du skal regne med hjemmearbejde efter den første dag.

Underviserne Johan Assing Høyer (Lydbro) og Mads Hjulmand har mange års erfaring som henholdsvis lyddesigner og speaker.

FILMSKUESPIL OG SELFTAPE-KURSUS FOR ØVEDE MED THOMAS CHAANHING

9.-12. april // frist 3. marts // 400 kr.

Kurset er for deltagere, som har været på det første self-tapekursus med Thomas, og som vil fortsætte med at arbejde med hans metode.

Skuespiller Thomas Chaanhing deler ud af sine mange erfaringer med filmskue- spil med fokus på arbejdet foran kame- raet, optagelsen af et godt selftape og af få mest muligt ud af det udstyr, man har til rådighed.

ON-CAMERA SCENE STUDY WITH SÉAMUS MCNALLY

15.-16. + 18.-19. April // deadline 10. March // 600 kr.

This refreshingly practical On-Camera Sce- ne Study Intensive provides an extremely effective foundation, grounding actors at all stages of their profession in a unique and detailed preparation.

This tangible preparedness ultimately liberates them to respond in the moment, to their fellow actors, to the demands of the audition process and a working set. Séamus McNally has been working as a professional acting coach and teacher for over twenty years and consults directors internationally for a wide array of film and television productions.

SKUESPILTEKNIK FOR SANGERE, OPERASOLISTER OG PERFORMERE MED SØREN RUBY

29.-30. april. + 1. maj // frist: 24. marts // 350 kr.

Kurset henvender sig til solister, sangere og performere, der vil lære mere om, hvordan man kan behandle replik, gestik og rekvisit i en situation eller scene, og bestå af en række konkrete teknikker og værktøjer, hvor der lægges vægt på det praktiske og anvendelige i prøve- og spillesituationer med fokus på en effektiv omsætning til arbejdspraksis. Det kræver ingen særlige forudsætninger erfaringsmæssigt eller teknisk at deltage.

Søren Ruby er udannet skuespiller, dramatiker og kunstnerisk leder af Det Kommende Teater samt har en AU i ledelse.

CASTINGKURSUS MED KARIN JAGD OG ASTRID FAARUP

22.-26. april // frist 10. marts // 600 kr.

På dette kursus kommer deltagerne til at arbejde aktivt på gulvet med selvvalgte scener i plenum og solo med fokus på filmudtryk, improvisation, og self-tapes. Der bliver arbejdet med scenerne, sat i en casting situation, samt improvisation under castingen. Hvad kan der forventes af en, og hvad skal man gøre brug af, for at kunne give casteren/instruktøren en reel fornemmelse af ens individuelle energi.

Karin Jagd er tidligere skuespiller og har arbejdet som caster siden 1998 og ejer castingbureauet Gizmo Cast, mens Astrid Faarup har arbejdet med casting siden 2015 og har en cand.comm. i performance design og psykologi.

Lån & Spar Bank A/S, Højbro Plads 9-11, 1200 København K, Cvrnr. 13 53 85 30. Fotehold for trykkel.

Værsgo'. Vi giver mere end

130 mio. kr.

tilbage i renter til MedlemsKunder
i Lån & Spar

Som kunde i Lån & Spar er du en del af noget særligt. Vi er nemlig ejet af en række fagforeninger, som ønsker at give deres medlemmer særlige fordele, når de går i banken. Det er medlemmer som dig, og det er fordele, der er til at forstå. For eksempel får MedlemsKunder i Lån & Spar Danmarks ubetinget højeste rente på deres lønkonto. Det betyder, at de i januar kan glæde sig over at få udbetalt 130 mio. kr.

Dansk Skuespillerforbund

Udnyt de fordele, der følger med dit medlemskab af en fagforening – **bliv MedlemsKunde i dag.**

Ring **3378 1994**
eller læs mere på lsb.dk/dsf

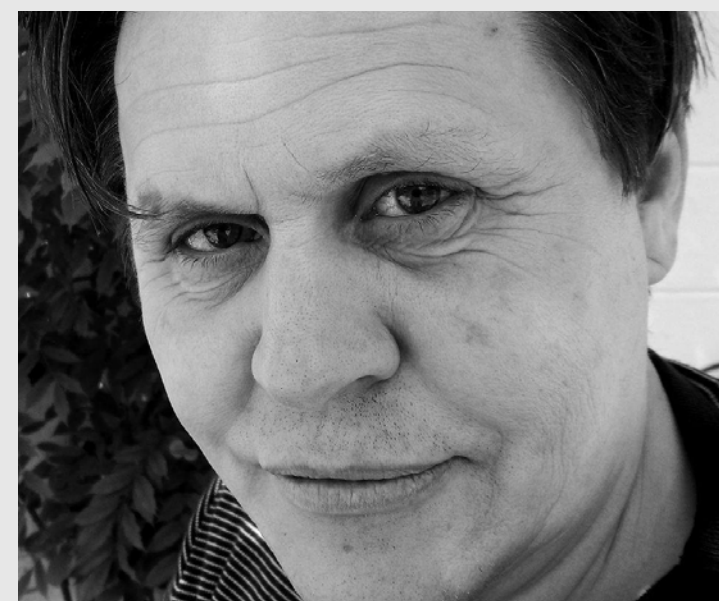
Lån & Spar

APPLAUS

HENRIK NOËL OLESEN

5.2.1968 — 2.3.2023

Den 2. marts 2023 mistede dansk film og teater en af sine mest originale karakterskuespillere. Henrik Noël Olesen blev kun 55 år, men nåede at sætte et stærkt aftryk. Både på lærred, skærm, scene og blandt dem, der havde fornøjelsen af at arbejde sammen med ham.

Henrik Noël Olesen i 'Cellen' på Teater Solaris.
PR-Foto

Af Louise Kidde Sauntved

Der skete noget magisk, når Henrik Noël Olesen trådte op på en scene eller dukkede op på lærredet eller skærmen. Al energi blev trukket mod ham, og han var umulig at få øjnene fra. Han tilføjede altid sine karakterer noget særligt, som var så svært at sætte fingeren på, men som fik dem til at leve og vibrere.

Uanset om han spillede bøs politimand, krigsveteran eller verdens mest omsorgsfulde kæreste.

Henrik Noël Olesen blev uddannet skuespiller fra Odense Teater i 1997 og fremstod allerede dengang som et stortalent, som man gjorde bedst i at holde øje med. I årene der fulgte, fik han hurtigt en lang række mindre, men markante roller i nogle af tidens mest populære tv-serier: 'Strisser på Samsø', 'Taxa' og 'Rejsesholdet' samt film som 'Kongekabale', 'Retfærdighedens ryttere' og 'Skyggen i mit øje'. I alt nåede han at spille med i ikke færre end 26 film og 15 tv-serier – og han formåede altid at gøre sin rolle til sin egen.

Hans udtryksfulde ansigt var ikke skabt til de mere konventionelle filmhovedroller, men han var en gave som birolleskuespiller. Uanset genren. Drama, komik – han kunne det hele. Tit i en unik blanding, hvor et lille glimt i øjet dukkede op i de alvorlige roller, mens de komiske blev bibragt en deadpan-alvor. Det virkede hver gang. Allerbedst var han, når han med sin virtuose timing fik lov at forene mørke og følsomhed, kynisme og komik.

Kompromisløs

Det bredere publikum lærte han for alvor at kende som tordenguden Thor, der kom på glatis i menneskenes verden i tv-julekalenderen 'Jul i Valhal' og ikke mindst som Ditte Hansens uforglemmelige kæreste Arnold i tv-serien og siden filmen 'Ditte og Louse' – en børste af en narkohandler, der bag det barske ydre var blød som smør. Og havde en forkærlighed for sund mad og banke-på-vittigheder. En rolle, der let kunne have været endt i 'hård mand med et hjerte af guld'-klicheen, men som han gjorde så knuselskelig og så meget til sin egen, at den indbragte ham en Robert-nominering. Måske også fordi der var ikke så lidt af Henrik Noël Olesen selv i beskrivelsen af en mand, der var en 'übermaskulin bamse med temperament og stor, stor varme'.

Henrik Noël Olesen havde også temperament. Det oplevede både dem, han arbejdede sammen med, og hans venner. Han var kompromisløs og kunne blive vred og irriteret, når han oplevede ting, der ikke var i orden. Fra arbejdsdisciplin til almindelig menneskelig opførsel – han forventede meget af andre mennesker, men endnu mere af sig selv. Både fagligt og personligt. Og så var han ærligheden selv. Han mente, at man skulle tale åbent om det sure og det søde, det lette og det svære.

Og han var der altid for sine venner. Hvis man ringede klokken tre om natten med et problem, så stod han op og dukkede op med varme hænder, stort hjerte og skæve grin.

Aldrig ligeglad

Efter hans død samledes venner og kolleger til gravøl på et værts- hus på Frederiksberg, der hurtigt blev fyldt af mennesker, grin, gråd og anekdoter fra et liv, der gjorde en forskel for flere, end han måske selv anede.

Men det var også et liv, der var alt andet end let. Allerede få år efter at han blev færdiguddannet skuespiller, blev Henrik Noël Olesen ramt af og opereret for en hjernesvulst, der også efter operationen gav ham udfordringer. Alligevel – eller måske derfor – kastede han sig helhjertet ud i nye roller. Hans gigantiske talent kunne ikke holdes nede.

Han blev et kendt og elsket ansigt på skærm og lærred, men nogle af hans største professionelle triumfer foregik på landets teaterscener. Han brillerede blandt andet i 'Drengene i skyggen' på Edison, 'Faust er død' på Mungo Park, 'Angst æder sjæle op' på Aarhus Teater og ikke mindst som den PTSD-ramte soldaterver- teran i Teater Solaris' rå og uafstyrlige 'Cellen' fra 2017.

Den martrede sjæl var hårdt arbejde at kalde frem. Han skulle helt ned i sit eget indre og finde den smerte, som ensomheden og isolationen medførte for stykkets soldat. Men han gav, som altid, alt hvad han havde. Også fordi det var så vigtigt for ham at bryde angsten for at tale om det, der gjorde ondt. I stedet for at tie og vælge at forholde sig passiv. Det var ikke hans stil. Han ville hel- lere tale højt. Og han var aldrig, aldrig ligeglad. ●

TEATER V

Kristjan Ingimarsson Company

LIBERTY

21. – 25. FEB

Team Teatret og Teater Rum

OPHAV

28. FEB – 3. MAR

Teatret Svalegangen

NO REGRETS

6. – 16. MAR